9
4
158

S. 4. 258

Digitized by Google

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΜΟΔΕΣΤΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν
Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου ΜΑΡΙΑΣ.

SANCTI PATRIS NOSTRI

MODESTI

ARCHIEPISCOPI HIEROSOLYMITANI

ENCOMIUM

In Dormitionem Sanctissimæ Dominæ nostræ
Deiparæ semperque Virginis MARIÆ.

ROMÆ MDCCLX.

EXCUDEBANT BENEDICTUS FRANZESI ET CAJETANUS PAPERI.
SUPERIORUM FACULTATE.

CLEMENTI XIII. P. M.

SUMMO . CHRISTIANAE . LEGIS . ANTISTITI .
RELIGIONIS . VINDICI .
ECCLESIASTICAE . LIBERTATIS . ASSERTORI .
CUIUS . VERA . ET . SUMMA . LAUS . EST .
QUOD . PRIMAM . PRAECIPUAMQUE .
CHRISTIANARUM . VIRTUTUM .
EXCAECATIS . GENTIBUS . INCOMPERTAM .
IESU . CHRISTI . EXEMPLO . ILLUSTRATAM .
SECULI . TAMEN . SUPERBIAE . SEMPER . INVISAM .
HUMILITATEM .
CUM . OMNIBUS . IMPERIO . DIGNIS . VIRTUTIBUS . SUIS .
COMPONAT . ADMIRABILI . TEMPERAMENTO .
MICHAEL . ANGELUS . GIACOMELLUS .
INCREDIBILI . BENEFICENTISSIMI . PRINCIPIS .
LIBERALITATE . DEVINCTUS .
SANCTI . MODESTI . LAUDATIONEM .
IN . BEATAE . MARIAE . VIRGINIS . DORMITIONEM .
E . GRAECO . IN . LATINUM . A . SE . CONVERSAM .
VENERABUNDUS . DAT . DICAT . CONSECRATQUE .

LECTORI.

ANCTI MODESTI Patriarchæ Hieroſolymitani, qui floruit ſub Seculi ſeptimi initium, tres Homilias recenſet, earumque Excerpta dat Photius Cod. CCLXXV. Primam affert εἰς τὰς μυροφόρους : alteram εἰς τὸν ὑπαπαντὴν : tertiam, quæ nunc primum in lucem prodit, Laudationem in B. Mariæ Dormitionem. Eam e Sangermanenſi Codice deſcribendam curavit non tam claritate generis, quam integerrimis piiſque moribus, præſtantique Eccleſiaſticarum rerum doctrina ſpectatiſſimus PETRUS PHILIPPUS STROZZA *Liberianæ Baſilicæ Canonicus, qui mihi auctor fuit, illam ut e Græco in Latinum ſermonem verterem. Hortatu vero pii cujuſdam doctiſſimique Viri ſummaque mihi familiaritate conjuncti Notas aliquot adjeci, quò nihil aliud fere contuli, quam quædam veterum Scriptorum loca huic Modeſti ſcriptioni παράλληλα, ad nutriendam pietatem & in Deiparam devotionem. Etſi autem hujus Scriptoris ſtilus longiſſime abſit ab eo dicendi genere, quod ſequuti ſunt Patres IV. & V. ſeculo, cum in Eccleſia vera & germana viguit eloquentia; tamen haud ita parvi hanc Homiliam faciendam exiſtimo, ea potiſſimum ratione, quod præcipuorum Chriſtianæ Fidei dogmatum traditionem diſertiſſime expreſſam contineat.*

ΠΟΛ-

ΠΟΛΛΩΝ ΗΜΙΝ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ ΛΟΓΟΝ ΝΙΚΩΝΤΩΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ· ΑΜΕΙΨΩΜΕΘΑ ΤΗΝ ΕΥΕΡΓΕΤΙΝ ΗΜΩΝ ΑΜΟΙΒΗΝ ΕΙΣ ΗΜΑΣ ΑΝΑΣΤΡΕΦΟΥΣΑΝ. ΤΙΝΑ ΤΑΥΤΗΝ ΦΗΜΙ; ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΟΥΣ ΑΓΑΠΗΝ· ΗΤΙΣ ΕΣΤΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΛΗΡΩΜΑ .... ΠΡΟ ΔΕ ΠΑΝΤΩΝ ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΡΗΣΩΜΕΝ ΑΡΡΗΚΤΟΝ· ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟΝ ΦΥΛΑΤΤΟΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟΝ. ΜΗ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΟΥΣ ΕΧΘΡΑΣ ΑΜΥΝΟΜΕΝΟΙ ΤΗΝ ΟΡΘΗΝ ΠΙΣΤΙΝ ΕΚΔΙΚΕΙΝ ΠΡΟΣΠΟΙΟΥΜΕΘΑ· ΕΝ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΣΧΗΜΑΤΙ ΤΟ ΚΑΚΟΝ ΠΑΡΑΠΤΟΝΤΕΣ· ΜΗΔΕ ΛΗΜΑΤΩΝ ΕΝΕΚΕΝ ΑΙΣΧΡΩΝ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ ΑΠΟΣΤΩΜΕΝ ΤΩΝ ΟΡΘΩΝ ΕΠΙ ΖΗΜΙΑΙ ΚΕΡΔΑΙΝΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΠΗΛΕΥΟΝΤΕΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ· ΑΛΛΑ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΚΤΗΣΩΜΕΘΑ ΧΡΗΣΤΗΝ. ΟΤΙ ΘΑΤΕΡΟΝ ΘΑΤΕΡΟΥ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΣ ΤΕΛΕΙΑΝ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΙΝ ΟΥΚ ΑΡΚΕΙ.

I. e.

CUM MULTA QUAE OMNEM SUPERANT ORATIONEM PER DEIPARAM BONA NOBIS EVENIANT BENE DE NOBIS MERITAE REPERAMUS EAM VICEM QUAE RURSUS AD NOS REDEAT. QUAM NAM HANC DICO? MUTUAM CARITATEM QUAE EST LEGIS PLENITUDO.... IN PRIMIS VERO ECCLESIAE CORPUS SERVEMUS IRRUPTUM SANCTAS AB OMNI VI CUSTODIENDO CONCORDIAE DIVITIAS. NEC MUTUIS ODIIS ULCISCENDIS RECTAM FIDEM VINDICARE SIMULEMUS MALITIAE PERPERAM PIETATIS PERSONAM IMPONENTES. NEQUE TURPIS LUCRI GRATIA A RECTIS DOGMATIBUS DESCISCAMUS QUAESTUM FACIENTES IN DAMNO ET VERITATEM CAUPONANTES. SED CUM RECTA FIDE OPTIMOS MORES TENEAMUS. ALTERUTRUM ENIM SEIUNCTUM AB ALTERO AD INTEGRAM FAMAM NON SUFFICIT.

S. Basilius Seleuciensis.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΜΟΔΕΣΤΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν
Θεοτόκου Ἀειπαρθένου ΜΑΡΙΑΣ.

SANCTI PATRIS NOSTRI

MODESTI

ARCHIEPISCOPI HIEROSOLYMITANI

ENCOMIUM

In Dormitionem Sanctissimæ Dominæ nostræ
Deiparæ semperque Virginis MARIÆ.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΜΟΔΕΣΤΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου ΜΑΡΙΑΣ.

Α'. Ἄ φατος ἡ παντέρπνος γνῶσις τῆς σεπτῆς ἑορτῆς τῆς θεομήτορος χαρᾶς· ἐπεὶ καὶ τὸ μυστήριον ὑπερένδοξον, καὶ πάσαις οὐρανίαις δυνάμεσι, καὶ βροτοῖς ἀκαταλήπτον· καὶ πολυποίκιλος ὁ τῆς σοφίας λόγος καὶν ἀπορῇ πρὸς ἔπαινον ἐπαξίως τῆς θαύματος, τῆς πᾶσαν γνῶσιν νοερᾶς τε καὶ λογικῆς κτίσεως ὑπερβαίνοντος (α). Καὶ γὰρ ὡς ἔστης θεόθεν ἡγιασμένης τῆς κυρίως καὶ ἀληθῶς Θεοτόκου· τῶν Χερουβὶμ, καὶ Σεραφὶμ ἀγιωτέρας (β) καὶ ἐνδοξοτέρας. καὶ πρὸς τὸ τοιοῦτον ὑπεράπειρον ὕψος· τὸ ἀνωκισμένον ὑπερέκεινα πασῶν τῶν

(α) Sic Codex. Sed legendum ὑπερβαίνοντος.

(β) S. Ephræm Syrus Serm. de SS. Dei Genitr. laudib. in princ. Τιμιωτέρα τῶν Χερουβὶμ, καὶ ἀσυγκρίτως πάντων τῶν ἁγιωτέρων στρατιῶν. T. III. edit. Rom. pag. 529. *præstantior Cherubim, & incomparabiliter omnibus cœlestibus exercitibus.* Et Precat. III. pag. 545. ἡ τῶν Χερουβὶμ λαμπροτέρα, καὶ τῶν Σεραφὶμ ἐνδοξοτέρα, *Cherubim illustrior, &*

SANCTI PATRIS NOSTRI

MODESTI

ARCHIEPISCOPI HIEROSOLYMITANI

ENCOMIUM

In Dormitionem Sanctiſſimæ Dominæ noſtræ Deiparæ ſemperque Virginis MARIÆ.

I. Neffabilis eſt Sacratiſſima venerandarum Genitricis Chriſti Dei Feſtivitatum notitia. Nam & glorioſiſſimum eſt myſterium, & omnibus Cœleſtibus poteſtatibus hominibuſque incõprehenſibile; & multiformis ſapientiæ ſermo perplexus hæſitet ad miraculum pro dignitate laudandum, omnem intellectualis rationaliſque creaturæ ſuperans cognitionem. Dei enim quæ proprie & vere Mater eſt, divinitus eſt ſanctificata, Cherubim & Seraphim ſanctior & glorioſior. Et ad tantam quidem altitudinem ſuper omnem immenſi-

& Seraphim glorioſior. Addi poteſt Auctor Sermonis de Laudib. B. M.V. (inter opera S. Epiphanii Tom.II. pag 293.) quem *non contemnendum* Petavius affirmat: κρείττονα γὰρ τῶν Χερουβὶμ, ἢ Σεραφὶμ, ἢ παντὸς τάγματος πέφυκε Ἀγγελικῆς, *formoſior enim eſt natura ipſis Cherubim & Seraphim, & omni exercitu Angelico*.

ϛῶν ὑρανίων δωνάμεων· τῇ ἀκαταλήπτῳ δόξῃ τ νοημάτων κ̀ θεωρημάτων ὅ τε κ̀ αὐτῆς θείας κ̀ ἀπορρήτου μυσηρίου· οἱ ἐν τῇ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ θείᾳ χάριτι τῷ παναγίῳ πνεύματι τε χειριθέντες διδάσκαλοι· καὶ ὑπ' αὐτῷ ἀσυλήμενοι· ἀνιπάμενοι εὐαρέπως, κ̀ εὐσεβῶς ἐμφιλοχωρήμενοι κατ' ἐφικτὸν ὥσπερ ἐν πυροϊπωεύσιν ἅρμασιν ἡλίου· ℭ δὴ αὐτ (α) ἐκ τ̀ προελθόντος ἐξ αὐτῆς σωτῆρος Χριστοῦ· ἐν ᾧ εἰσὶν οἱ θησαυροὶ τ σοφίας κ̀ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι, ἐπιτυχεῖν καὶ ἠξιώθησαν τοῦ ἱερεῖς λόγους, οὓς ἐξέθεντο οἱ προλεχθέντες θεηγόροι, εἰς ἑκάστου πανήγυρον τελετὴν τῆς θεομήτορος, κ̀ δορυφορῆσαι εὐσεβέσι λαοῖς, πρὸς πλῆθον ἀναφαίρετον, ℭ εὐπρεπεστάτοις κόσμησιν πνευματικοῖς, καὶ ἔνθεον οἰκοδομὴν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, εἰς δόξαν τ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ· καὶ ἐπὶ τῆς παννυχίμου (β) κοιμήσεως (γ) αὐτῆς, ἐκ οἶδ' ὅπως, ὁ πέφηναν

Κεφαλ. β'. γ'.

(α) Legendum videtur ἐκ τ̀ προελθόντος.

(β) Quidam apparere putant ex hoc loco, vix quemquam fuiſſe, qui ante Modeſtum concionem de Dormitione B. Mariæ habuerit ad populum. Ex hoc item loco ſuſpicatur P. le Quien Feſtum Dormitionis Deiparæ Virginis tempore Modeſti, ſeu poſt ſeptimi ſeculi initium, recens inſtitutum eſſe, Annot. 1. ad Homil. I. Damaſceni in Dormit. B. Virg. Verum hanc feſtivitatem ſub Mauritio Imperatore celebratam eſſe conſtat ex Nicephoro lib. 17. cap. 28. atque etiam ante ipſum. Vide Baronium in Notis ad Martyrolog. *ad diem* 15. *Aug.*

(γ) κοίμησις. Mortem etiam profani Scriptores Somnum appellarunt, & proverbis *mori*, & *morti* tradere adhibebant verba κοιμᾶσθαι, & κοιμᾶν. Vide meum Commentar. ad Sophocl. Electram v. 511. Sed quædam addunt, quibus apparet eos putaſſe mortem potius eſſe quam ſomnum. Sic Virgil. Æneid. X. v. 745. *Olli dura quies oculis, & ferreus urget Somnus, in æternam elauduntur lumina noctem.* Et Hymn. in Mercur. v. 289. νυμπάτην τ̀ ὕστατον ὕπνον, *ultimum & extremum ſomnum.* Euripid. Hipolyt. v. 138. Εἴθε μ κοιμήσειε τ' ἀνοσίαμον Αἰῶν μάλιστα νύκτερος τ' ἀνάγκα, *utinam me ſopiat in æternum Plutonis nigra & nocturna neceſſitas.* Sed Chriſtiani propter certam reſurrectionis ſpem, mortem

tatem, & ultra Cœleſtes omnes poteſtates in incomprehenſibili poſitam gloria ſpectaculorum & contemplationum divini & ineffabilis de ea myſterii, qui in Chriſti Dei noſtri Eccleſia S. Spiritus gratia magiſtri ſunt antea conſtituti, & ab eo roborati, magna ſui laude advolarunt; ac veluti in Solis curru ignitis equis juncto pie pro viribus commorantes, tum per eam, tum per Salvatorem qui ex ea prodiit, Chriſtum, *in quo ſunt theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi*, digni habiti ſunt, qui ſacros ſermones reperirent, quos in ſingulis Deiparæ venerandis Feſtivitatibus expoſuerunt, & in Salvatoris noſtri Dei gloriam, pios populos ad nunquam amittendas divitias ſpecioſiſſimumque ornatum ſpiritualem, & ad divinam orthodoxarum Eccleſiarum ædificationem deducerent. At de veneranda ejus Dormitione, neſcio quî ab iis nihil eſt proditum, nec eorum poſteri de ea quidquam expoſue- Coloſſ. II. 3.

tem jure *dormitionem* & *ſomnum* appellare maluerunt, præeunte D. Paulo, qui paſſim mortuos dormire ait, ut I. Cor. XV. 6. ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν, *ex quibus multi manent uſque adhuc, quidam autem dormierunt*, quem locum referens D. Baſil. Seleucien. Orat. XXXII. pag. 174. C. ait, συμφῦς γὰρ παγῶσι ὕπνοις ὁ θάνατος, *compacta enim Cruce mors ſomnus eſt*. Idem ait D. Chryſoſt. Homil. de Cœmeter. & Cruce Tom. II. ed. Monf. pag. 342., qui poſtquam dixit ante Chriſtum mortem appellatam eſſe modo mortis nomine, modo inferni, ſubdit ἐπὶ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θάνατος ἐκλήθη ὕπνος καὶ ἀνάστασις, διὰ τὸ τὸν μὲν ἀναστῆναι, τοὺς δὲ ἀναστήσεσθαι τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ· ὁ δὲ θάνατος, ἀπὸ τότε ἐν τῷ κόσμῳ ἐκλήθη κοίμησις, ἀπὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἐλθόντος καὶ ὑπὲρ τοῦ κόσμου ἀποθανόντος, *poſtquam vero venit Chriſtus, & pro mundi vita mortuus eſt, mors deinceps non amplius mors appellatur, ſed ſomnus & dormitio*. S. Baſil. M. Homil. de Gratiar. act. Tom. II. pag. 31. A. οὐ γὰρ ἐδιδάχθημεν ἀεὶ τὸν ἐν Χριστῷ κοιμᾶσθαι· ἵνα σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικὸν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν, *tu vero de iis, qui in Chriſto obdormierunt edoctus es: ſeminatur in corruptione, ſurgit in incorruptione; ſeminatur in infirmitate, ſurgit in virtute; ſeminatur corpus animale, ſurgit corpus ſpiritale*. Daſquejum ad allatum Baſilii Seleucienſis locum adnotaſſe idem reperio, veteres nimirum cum adſcititiis quibuſdam no-

ναν (α), ἡ ⸂ ἐκδέμβροι ὐκ ἔτυχον οἱ μετέωρα. Διὸ δὴ κ᾽ κῷ τὴν ἡμέραν τ᾽ θεομητρικῆς κοιμήσεως, πλεῖστοι κεχήνασιν ὅσοι φιλομαθεῖς, ἤγουν Χρισομαθεῖς, ⸂ φιλακροάμονες σωεῖλοὶ τῷ θείων, τὶ ἀπόῤῥητον μαθεῖν γλιχόμενοι περὶ αὐτῆς· ἧς ⸂ ἕνεκα τ᾽ ἰδιαύτης θαρέξω ἐφέσεως κ᾽ σπουδῆς αὐτῶν, ⸂ τ᾽ ἔνθεον σκοπὸν, ⓦ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιον ἀσμένιστα προσδεχόμενος· κ᾽ ἐνσεβασμιωτάτῃ ἀποθήσῃ ⸂ πεποιθήσῃ τῇ πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν τὸν ζωὴν ⸂ σωτηρίαν θεομήτορα σωεχόμενος, κ᾽ θενόμενος ἔγωγε ὁ ταλας ἐπὶ τὸ καθεῖναι μέτριον γράμμα κατ᾽ ἐφικτὸν ὠφέλιμον περὶ αὐτῆς· ἐοικότα θεολογίᾳ λῃσθ᾽ συσαυρωθέντος ἐκ δεξιῶν τ᾽ Σωτῆρος Χριστ᾽, κ᾽ παρ᾽ αὐτ᾽ αἰτούμενος ἀρεῖν τὸ μέγα ἔλεος, Μᾶ τ᾽ παναγίας αὐτ᾽ μητέρος· ἀρξάμενος ἐνδέντε ὅπως, εἰς δόξαν τ᾽ Πατέρος αὐτ᾽ ⸂ τ᾽ Πνεύματος.

Β′. Βαβαὶ ὦ φιλόχριστοι ἀδελφοὶ, ἡ τὸν ζωὸν τῶν ἁπάντων κύριον, τίμερον πρὸς αὐτὸν εἰς πεπόρθηται, τὸν γεγυμνωμένον πρὸ αἰώνων ἐκ πατρὸς, ⸂ ὄντα Θεὸν, κ᾽ Θεὸν λόγον, ὃν ἔτεκεν ἐν σαρκὶ, ⸂ ἐγαλακτοτρόφησεν ἐξ οἰκείων μαστῶν, τὸν τεκτήναντα ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι, κ᾽ ζωογονῆσαν τὰ σύμπαντα, ταύτην ἐκληρονόμησε, καὶ ὡς μήτηρ, ἐν ἀπολαύσῃ αὐτῆς γέγονεν ὑπὲρ τὰ ὑφάνια κ᾽ ἅγια πάλματα· κ᾽ αὐτὸν καθάπερ παγκοσμίαν πηγὴν, θεόθεν

nominibus mortem appellare ſolitos *ſomnum*, quibus, ut ille ait, mortem potius eſſe *mortem* voluerunt quam ſomnum: item Baluzium ad epiſt. 66. Cypria-

ſuerunt. Propterea in die Dormitionis Genitricis Dei plurimi aperto ore hiant, quicumque diſcendi cupidi, ſeu potius Chriſtianæ diſciplinæ ſtudioſi, divinarumque rerum benevoli ſolerteſque auditores arcanum quiddam de ea diſcere cupiunt. Tantum autem eorum deſiderium, tamque Deo gratum ſtudium fecit, ut divinum argumentum maximeque probandum ſuſceperim. Ac piiſſima erga Dei Matrem, quæ noſtram vitam ſalutemque concepit, incitatus voluntate, fiduciaque roboratus, mediocre quidpiam de ea miſellus ego pro viribus mihi ſcribendum exiſtimavi; & ad eum modum, quo Deum invocavit Latro, qui crucifixus eſt ad dexteram Salvatoris Chriſti, petens ab eo, ut per Sanctiſſimam ejus Matrem magnam impetrem miſericordiam, inde ad ejus Patris & Spiritus Sancti gloriam exordiar.

II. Papæ, o Chriſti amantes fratres, illa quæ vitam omnium peperit, ad eam hodie profecta eſt vitam, quæ genita eſt ante ſecula ex Patre; quæ Deus eſt & Dei Verbum; quam peperit in carne, & lacte de ſuis uberibus aluit, & quæ omnia ex nihilo creavit, & vivificat: eam poſſedit, & ut mater dum ea frueretur, ſuper omnes erat ſanctos ordines tum cœleſtes, tum terreſtres. Illam, quæ lux eſt hominum, veluti mundiſſimum fon-

priani, & Rigaltium ad ep. 3. ejuſd. Sed aliquando nihil addere ſolebant, ut eſt apud Sophocl. Electra v. 511.

(a) πέφυκεν. Codex habet πέφυκεν, quæ mera eſt menda.

θεν κόσμω ἐπήγασε, φῶς ζροπῶν ὑπάρχυσαν· γέγρα-
Ioan. c. 1. πται γὰρ, ὅτι ζωὴ ἦν· ⁊ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώ-
1. πων. πρὸς τοῦτο τὸ φῶς ἐπεδήμησε τὸ ἀληθινὸν ὑι-
1 Ioan. c. 1. υπόσαλον ⁊ ἀπαύγασμα τ δόξης Θεοῦ ⁊ Πατέρος
⁊ ἐκλάμψαν, ὃς αὐτῆς σεσαρκωμένον ἐκ πνεύματος
Ioan. c. 1. ἁγίου, φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τ κόσ-
μον· καὶ ὅτε ἐξελέξατο ⁊ ἠρέσατο κατ' εὐδοκίαν ὁ
σωτὴρ διὸς τ πατρὸς αὐτῶ ⁊ πνεύματος Χριστὸς ὁ Θεὸς
ἡμῶν, προσλαβεῖν αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν, τὸ σωσδο-
ξασθῆναι αὐτῷ ἐν δόξῃ, τὸν παμμακάριστον μητέρα
αὐτῶ, τὸν, μετ' αὐτὸν, τῶν πάντων κρειττοτέραν, χαί-
ροντες συνέτρεχον ἄγγελοι ⁊ ἀρχάγγελοι αἰθεροδρομοῦν-
τες εἰς ἐγκόσμιον καταφοίτησιν, ὃς ὑφανῶ θεόθεν σελ-
λόμενοι εἰς λειτουργίαν πανσέπτου αὐτῆς κοιμήσεως.
Οὐ μὴν ἀλλὰ ⁊ ἀγάλλονται πᾶσαι αἱ ὑφάνιαι ἅγιαι
δυνάμεις, μαθοῦσαι τὸ μυστήριον, ⁊ τ ὃς αὐτῆς τε-
χθέντα ὑπερφάνδον Σωτῆρα Χριστὸν προσκαλεσάμε-
νον αὐτὸν αἰνοῦσι καὶ δοξολογοῦσιν ὑπερβαλλόντως
τ ποιήσαντα τὰ (a) ἄστρα, καθ' ἃ γέγραπται, ἀναδεί-
ξαντα αὐτὸν ἐνδοξότερον τοῦ ὑρανοῦ, ὑρανὸν (β) τῆς
θεό-

(a) Infra ipſe Modeſtus pag. 36. ait *Verbum aſtra condidiſſe &c.* Sed de Verbo univerſitatis rerum Creatore locus eſt luculentiſſimus in Epiſtola Sex Epiſcoporum ad Paulum Samoſatenum, Tom. I. Concil. col. 845., qui e Concilio Antiocheno ita ſcribunt: πάντων (ἤδειν τ ἰδὸν τῦ θεῦ) πεδέμβο σαὶ τῷ πατρὶ αὐτὸ ὄντα ἀμετακλησίαν τὸ πατρικὸν βέλημα σεὸς τὴν κτίσιν τῶν ὅλων· αὐτὸς γὰρ ὅπερ ἠβεμήθησαν· αὐτὸς ἐνετείλατο ⁊ ἐκτίσθησαν· ὃ δὴ ἀντελάμβανε ἑτέρω ἀντέλειαν πνί· ἢ ἐκ ἄλλου παράσαμδα ἢ τ μονογενῆ Υἱὸν τῦ Θεῦ Θεὸν, ᾧ ⁊ ἔφη, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα, ⁊ καθ' ὁμοίωσιν ἀμπέρων· ὡ πτεκαίῳ δὴ ᾧ τὸ Καγκίλιον· πάντα δι' αὐτῦ ἐγένετο, ⁊ χωρὶς αὐτῦ ἐγένετο δὲ ἕν· ⁊ ᾧ ἀπόσολος· ὡ αὐτῷ σκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς ὐρανοῖς, ⁊ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτα ὁρατὰ, ὅτα ἀόρατα, ὅτε θρόνοι, ὅτε ἀρχαὶ, ὅτε κυριότητες, ὅτε ἐξυσίαι· πάντα δι' αὐτῦ, ⁊ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· ὅτω δὲ ὡς ἀληθῶς ὄντος ⁊ ὑπάρχοντος, ὡς λόγου ἅμα ⁊ Θεῦ, δι' ὃ ὁ πατὴρ πάντα πεποίκεν, ὐχ ὡς δι' ὑργάνε, ὐδ' ὡς δι' ἐσοτήμης ἀνυπόστατο· γνήσιον τῷ Πατρὸς τ Υἱὸν ὡς ζῶσαν ἐνέργειαν, ⁊ ὑπόστασιν, ὑπάρχοντα τὰ πάντα ὡ πᾶσιν· ὐχὶ βλάστημα δὲ μόνον, ὐδὲ παρόντος μόνον τῷ ὑῷ, ἀλλὰ ⁊ ὑπάρχοντος σεὸς τὸν τῶν ὅλων δημιουργίαν

fontem mundo effudit; ſcriptum eſt enim: *Vita* Ioan. I. 3. 4.
erat; & vita erat lux hominum. Ad hanc lucem profecta eſt veram & ſubſtantialem, ac *ad ſplendo-* Hebr. I. 3.
rem Gloriæ Dei & Patris, qui ex ea incarnatus eſt e Spiritu Sancto, *& illuminat omnem hominem* Ioan. I. 9.
venientem in hunc mundum. Et quando ſtatuit, ac decrevit juxta beneplacitum coæternus Patri ſuo & Spiritui Sancto Chriſtus Deus noſter apud ſe illam aſſumere Beatiſſimam Matrem ſuam, omnium ſecundum illum præſtantiſſimam, ut conglorificaretur cum ipſo in gloria, tum lætabundi Angeli & Archangeli, curſu per Æthera inito, in hunc mundum delabentes, divinitus miſſi de Cœlo ad auguſtiſſimam ejus Dormitionem concurrerunt. Sed & exultant Cœleſtes omnes Sanctæ Poteſtates myſterii conſciæ; & ex ea natum Sanctiſſimum Salvatorem Chriſtum, qui eam advocavit, collaudant; & aſtrorum conditorem, ut ſcriptum eſt, ſupra modum glorificant, qui eam Cœlo reddidit glorioſiorem, Cœlumque conſtituit divini-

B tatis

γλω, ὃν γλγεαμεν· ὅμω παρ' αὐτῷ ἐμπάζοντα, κ. τ. λ. *hunc (Deum Dei filium) credimus cum Patre ſemper exiſtentem paternam impleviſſe voluntatem ad rerum omnium creationem; ipſe enim dixit & facta ſunt, ipſe mandavit & creata ſunt: qui autem mandat euipiam, alteri mandat; quem non alium credimus quam unigenitum Dei Filium Deum, cui etiam dixit: Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram. In ſumma vero ſecundum Evangelium, omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil: & juxta Apoſtolum, in ipſo condita ſunt omnia in Cœlis & in terra ſive aſpectabilia, ſive inviſibilia, ſive Throni, ſive Principatus, ſive Dominationes, ſive Poteſtates: omnia per ipſum, & in ipſum condita ſunt. Ita autem revera exiſtit & operatur ut Verbum ſimul & Deus, per quem Pater omnia fecit, non tanquam per inſtrumentum, neque tanquam per ſcientiam non ſubſiſtentem; ſed Pater genuit Filium tanquam actum viventem, & ſubſiſtentem, & operantem omnia in omnibus: neque tantum videt Filius, neque tantum præſens eſt, ſed operatur ad omnium rerum creationem, quemadmodum ſcriptum eſt: eum eo eram cuncta componens &c.* Vide Pſeudo-Epiphan. l. all. pag. 294. & 295.

(8) Idem pag. 300. P. ὁ ἁγιώτατος κύριος Μαρία, ἁγιωτὴ ἢ πασῶν ἢ ἁγίων τῶν ἀνθρώπων, ex-

θεότητος αὐτὸ, καὶ δι' αὐτῆς ὑπηγείας λογικὰς φωσφόρας, λάμποντας τῇ δόξῃ τ θείας αὐτὸ χάριτος, ὑπὲρ ⟨ω⟩ ἥλιον ⟨&⟩ τὴν σελήνην ⟨&⟩ τὰ ἄστρα· φήσαντος πρὸς
Matth. 5. αὐτοὺς· ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· καὶ ἐκ πάσης λο-
16. γικῆς καὶ νοερᾶς κτίσεως ἐκλεξάμενον χῳρέδαι παναγίαν μητέρα αὐτὸ, καὶ ὑπερτέραν τῶν παντὸς χαριτώσαντα αὐτὴν· ᾧ προβλέψαι (α) οἱ τολμῶσιν, ἢ ἀτενίσαι οἱ φέρουσι τὰ Χερουβὶμ, καὶ προσκυνῶσι σὺν τῷ παναγίῳ αὐτὸ Πατρὶ καὶ Πνεύματι, ἀπαύστως βοῶσαι· Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος κύριος Σαβαώθ. Τὸν δι' αὐτῆς καὶ τ κτίσιν ἐκ δουλείας ἐλευθερώσαντα, ⟨&⟩ τ μεγίστῳ παγκόσμιον χαρὰν δράσαντα, ⟨&⟩ φήσαντα τοῖς ἄνω
Luc. ii. v. δυνάμεσι, συγχάρητέ μοι. Δι' αὐτῆς γὰρ εὑρηται ἡ δραχμὴ, καὶ ὑπέδυ τὸν τῶν προβάτων δοξαν ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ ἔσωσε τὸ πεπλανημένον λογικὸν πρόβατον, ἄρας ἐπ' ὤμων, εὐφραινόμενος κύριος τῶν δυνάμεων, ὁ ἐξ αὐτῆς σαρξ γενόμενος ἀτρέπτως, καὶ ἁγιάσας αὐτὴ εἰς θεοδόχον χωρίον (β), ἐν ᾧ ὁ Θεὸς

καὶ

cœleſtis ſponſa Maria, cœlum & Templum, & thronus Divinitatis.

(α) S. Baſil. Seleuc. in S. Deipar. p. 593. edit. tom. I. Auctar. Combefiſ. ὧν ἡ ἄκτιστος, καὶ ἀχώρητος φύσις τῷ λόγῳ . . . . ᾗ προβλέψαι τὰ Χερουβὶμ ἢ τολμᾷ κ. τ. λ. *quomodo increata & incomprehenſibilis Verbi natura . . . . in quam non audent Cherubim reſpicere.* Præclara illa Procli Conſtantinopolitani Orat. V. in S. Deipar. p. 342. E. ὑμνοῦσι μὲν γὰρ δόξαν διηνεκῶς θεοῦ· ἄγγελοι μὲν λατρεύοντι μετὰ φόβου· ἀρχάγγελοι προσκυνοῦσι μετὰ τρόμου· τὰ χερουβὶμ οὐ φέροντα φαντάζονται· τὰ σεραφὶμ δὲ πλησάζουσι θείᾳ στάσει· κεκράγασι δὲ τρόμῳ, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος Σαβαώθ . . . . οὐ περίεισι τὸ ἀνατάσσειν τρόμῳ γεγόνασι ἔκνομοι· ὁ ὕμνος τῶν ὕβρει μὴ εἰσφέρει, ὑφορᾷται· ὁ ἔπαινος τοὺς ὑπερῆρε οὐ φόβου ἔχεται· πολλοὶ ἤδη ἰδόντες ἔπηξαν· τὸ ὄφος τῶν ὀλίβασιν ἀμβάλλοντι ἀκατάσχετον· ὁ βάθος μὴ οἰήσασθαι τῶν ἐπιπόνων, ἐφίκηται· ὁ Ἰορδάνης φείσας ἐτέρων πῶς τὸ ὑπὸν· ἡ θάλασσα φοβηθεῖσα τὸν βάθρον ἐχίδνα διὰ τ διαστολὴν τύπον ὑμεσβήσατο· ἡ βάδος Λαοῦ διὰ τῶν ὑδάτων ἐβάδισε φύσιν ὑπερβᾶσα· τὸ πῦρ οὐ βαβυλῶνι τριάδι ἀσεβῶν ἐδίδου· ἀσέβωσον πάντα τὸ ἀνθρώπεα, καὶ δαύμασον τ παρόντα τῶν νίκῃ· ὅτι δὲ πᾶσα ἡ κτίσις φόβῳ καὶ τρόμῳ ὕμνησεν, αὐτὸ μὲν ἀπομιμήσασθαι ἐδαλάμδα. *Cœli enim enarrant gloriam Dei, Angeli cum timore miniſtrant; Archangeli cum tremore adorant; Cherubim non ſuſtinentes gloriam contremiſcunt; Seraphim cir-*

tatis ſuæ; fecitque per ipſam, ut terreſtria rationalia luminaria ſuper Solem, & Lunam, & Aſtra collucerent ſuâ divinæ gratiæ gloriâ, qui iis dixit: *vos eſtis lux Mundi*. Et ex omni rationali & intelligenti creatura illam elegit in Sanctiſſimam Matrem ſuam, eamque ſua plenam gratia ſupra modum omnem ſuſtulit: in quem reſpicere, aut oculos intendere non ſuſtinent Cherubim; eumque cum Sanctiſſimo ejus Patre & Spiritu adorant, & inceſſanter clamant, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Sabaoth. Qui per eam creaturâ in libertatem aſſertâ maximam Mundo lætitiam attulit, ſuperniſque Poteſtatibus dixit: *congratulamini mihi*: per ipſam enim inventa eſt humana drachma, & bonus paſtor ovis pellem induit: & errabundam rationalem ovem ſublatam in humeros, gaudens Dominus virtutum ſervavit; qui ex Maria Caro factus eſt incommutabiliter, eamque ſanctificavit, ut eſſet ager, quo Deus exciperetur; in quo Deus & Pa-

Matth. v. 14.

Luc. XV.

B 2

circumvolantes accedere non audent: ſed cum tremore clamant, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth .... Nubes trementes ejus aſcenſui fuerunt vehiculum: Sol non ferens injuriam exhorruit: Infernus præ timore mortuos evomuit: Janitores Inferni ad ejus aſpectum conſternati ſunt: mons adſcenſum excipiens fumigavit: rubus non ferens viſionem, ardebat: Jordanis præ horrore converſus eſt retrorſum: mare virgam extimeſcens diviſum eſt, ob Domini in ea figuram, cicuratum: virga Aaron ob imaginem, quam præferebat, præter naturam efflorui't: ignis Babylone Trinitatis numerum reveritus eſt. Recenſe igitur nova & mirabilia, & victoriam Virginis admirare, quod quem omnis creatura timens & tremens laudibus celebrat, ipſa ſola Virgo eum inexplicabili ratione thalamo exceperit.

(β) Proclus Conſtantinop. ibid. Laud. S. Mariæ Orat. I. p. 303. Ω' ἄγνον, ὦ ἡ ἐκ φύσεως γεωργὸς τὸ ἄσπορον ἀσπόρως ἐβλάστησε. *O arvum, in quo naturæ ipſius colonus ſine ſemine ſpicam edidit.* Auct. Sermon. I. de Annunc. qui Gregorio Thaum. olim tributus p. 12. Χαῖρε ἀγεώργητε χαλλιγόνατον ἄρουρα, *Ave ager, qui non exaratus fructus profers pulcherrimos.* Et Damaſcenus Hom. II. in Dormit. B. M. p. 876. D.

καὶ Πατὴρ κατ' εὐδοκίαν γέγονε γεωργὸς, καὶ φυτουργὸς τὸ παναγιον πνεῦμα· ὃς ὥσπερ Χριστὸς ὁ μονογενὴς Υἱὸς αὐτοῦ ἐκαρποφορήθη ἄμπελος ἀληθινὴ εἰς εὐφροσυνὴν ἀγγέλων ἁγίων δυναμέων, καὶ σωτηρίαν ὅλης τῆς ἀνθρωπείων βρο-
Ioan. 15. τῶν, φάσκων ἐν εὐαγγελίοις· ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. τοῦτο ταύτην ἐφύτευσεν ἡ θεομήτωρ· ἵνα ἐκαρποφόρησεν, ἄμπελον ἀληθινὴν, δρέψασθαι τὸν βότρυας τῆς ἀφθαρσίας καὶ ἀθανασίας, εὐφραινομένη ἐπὶ τῷ καινῷ αὐτῆς γεννήματος, ἐν τῇ τῆς ἀγγελῶν βασιλείᾳ. ἣ μὴν ἀλλὰ καὶ καταπρυφῶσα τὸν ζωοποιὸν ἀγγέλων ἄρτον (α) τῆς ζωῆς, ζωοποιουμένη ἐπ' αὐτὸν εἰς αἰῶνας, οἰκονομήσαντος ἐκ παναγνων λαγόνων αὐτῆς, καὶ προελθόντος εἰς μέθεξιν βροτῶν, σπείζοντος καρδίας ἐν ὀρθοδόξῳ πίστει αὐτοῦ· ἡ ἐλαιοφορήσασα (β) ἡμῖν, ὡς θεογεώργητον χωρίον, τὸν πηγὸν τοῦ ἐλέους Χριστὸν, ὑπερπληρῶντα τὰ σύμπαντα τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.

ιε'. Ἦρθη γὰρ ἤρθη πρὸς κύριον τῆς δόξης, ἡ ἐνσκαμμένη αὐτὸν παμφαὴς νεφέλη (γ), καὶ ὑπερφάσα τὸν τελείαν αὐτοῦ θεότητα ἐν σώματι, ὑπέζουσα παρ' αὐτοῦ τὰ πανάγαθα χαρίσματα τῇ ὑπ' ἐρανόν.

Κά-

D. Mariam vocat τὸν ἀνέφατον ἄρτον τῶν ἀγγέλων ἄρτον. Et Pseudo-Thaumaturgus Serm. I. Annunc. B. M. V. p. 12. Χαῖρε κεχαριτωμένη, ἡ ἀγαθόεργος καλλικάρπος ἄρουρα, *sive gratia plena, incultus ager, qui fert fructus pulcherrimos.*

(α) S. Basilius Seleuc. in S. Deipar. p. 97. Ambar. Combefis T. I. Bibliot. Αὐτὸς σταῦρος ἐστὶν ἐκεῖνος· ὃν καὶ τὸν χρυσῆν κάλαμον τὸν μάννα χωρίσαντα, ἀλλὰ τὸν ἀγγέλων ἄρτον ὁ γαστὴρ βαστάσασα, τὸν ἐκ βρῶσιν τοῖς ῥῶσιν πᾶσι διδόμενον, *quale vas erit Dei Mater, quæ non velut aurea urna in se manna complexa fit, sed cœlestem illum panem in utero portaverit, qui in cibum & robur fidelibus datur.*

(β) Procl. Constan. p. 379. Orat. VI. in S. Deipar. ipsammet Mariam olivam vocat. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ πεφυτευμένη καρπόκαρπος ἐλαία, ἐξ ἧς τὸ ἅγιον σπέρμα τὸ Σωματικὸν τῷ κοσμικῷ λαῷ κάρπος τῆς χαμαιζωθείσης τοῦ ἀνθρώπων διεκόμισε φύσεως, *hæc oliva fructifera plantata in domo Domini, ex qua*

Spi-

Pater ſecundum ſuum beneplacitum fuit agricola, & plantator Spiritus Sanctus, unde Chriſtus unigenitus ejus filius veluti fructus exortus eſt, vera vitis in gaudium Sanctarum Cœleſtium Poteſtatum & ſalutem terreſtrium hominum: ait enim in Evangeliis: *Ego ſum vitis vera, & Pater meus agricola eſt.* Ad hanc Dei Mater acceſſit, quam ipſa protulit, vitem veram, ut quaſi racemos incorruptibilitatis, & immortalitatis inde decerperet, novo ſuo gaudens fructu in Regno Cœlorum. Verum vivifico vitæ Cœleſti pane quaſi deliciis delectata, ac ab illo vivificata eſt in æternum, qui ex puriſſimis ejus ilibus incarnatus in hominum prodiit communionem, & in orthodoxa fide ſua corda firmavit; productâque nobis olivâ, tanquam a Deo cultus ager, miſericordiæ fontem protulit Chriſtum, qui miſericordia ſua omnia implet. *Joan. XV. 1.*

III. Sublata enim, ſublata eſt ad Dominum gloriæ nubes illa lucidiſſima, quæ illum geſtavit, & perfectam ejus divinitatem in corpore tamquam fulgur emittens, ab eo in omnem terram, quæ ſub Cœlo eſt, optima chariſmata depluit. Atque ibi per-

Spiritus Sanctus Dominici corporis ramum acceptum jactato tempeſtate humano generi detul't. Et Damaſcenus Hom. II. de Dormit. B.M.V. p. 876. D. τὸν ἀπορρητῶς ἐκ πατρικῆς ἐλαίας τὸ κατερικὸν ἔλαιον, *illam paternæ miſerationis ſemper virentem olivam pulcherrimoſque fructus ferentem.*

(z) Procl. Conſtantinop. Laudat. in SS. Dei Genitr. p. 302. in Auct. Combef. ὁ ὕπνος πέφυκε πυρὶ, ὁ δὲ ὑπὸ Χερουβὶμ μὴ Cherubim ſedentem ſuper Cherubim corporatum geſtavit. Et Pſeudo-Thaumaturgus, vel, ut aliqui putant, idem Proclus Serm. III. p. 27. ἄπελθε πρὸς τὸν νεφέλιον πυρίλιον· μήνυσον αὐτῷ τὴν ἐμὴν παρουσίαν ὄμβρον, *vade ad nubem levem: nuncia illi mei adventus imbrem.*

Κἀκεῖ τελέσας τῆς κατ' αὐτὸν φιλοσοφίας τὸν ὑπερκόσμιον δρόμον, ἐξ ἧς ἐλήφθη ὁ ἥλιος εἰς ὃν ἔτος τελειοῦται (α) τὸ ὁμοούσιον τελειότης, ὡς φησὶν ἡ παρθενία καὶ ἐκφανεστέρα. καὶ ἔστη ἐν τῇ τάξει τῆς παρθενίας αὐτῆς, ἡ ἀληθῶς θεοτόκος, ἡ τὸ στέλας ἀπὸ φάνασα, πρὸς θεογνωσίαν τὴν τοῦ παντός. ἐν ᾗ τῇ οἰκίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς δέδεκται ἐν ἀγαλλιάσει καὶ χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ ἡ θεότυκτος οἰκία τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τὸ οἰκητήριον ἀφθαρτότατον ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντος ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ βρέφους γαστρὸς, ἐναμβωσίου (β) μεμψιμοίρου, ὃς ἦν Θεὸς ἀχώριστος τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ καὶ Πνεύματος· καὶ εἰς τιμὴν κρεῖττον πασῶν μονῶν μονὴ γαστρὸς ἡ ὁμοούσιον τελειότης, ἡ ἀκατάλυτος μονὴ, ἡ ἀκήρατος ᾠδὴ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σε. διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον, υἱὸς Θεοῦ κληθήσεται, τοῦ δοξαθέντος ὑπὸ τῶν ἀγγέλων καὶ ἐπίγεια ἅγια ἀγγέλων. ἀπὸ γῆς τῆδε μεταφυτεύθη, ὥσπερ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, ἡ βροτοφυὴς (γ) πυροφόρος βάτος (δ) τοῦ θεότοκος, ἐν χώρᾳ ζώντων, σωτηρίαν ἐν φωτὶ προσώπου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐν αὐτῇ ὁλικῶς καὶ ἀληθῶς κυοφορηθέντος, καὶ ὑπ' αὐτοῦ φυλαχθεῖσα ἄφλεκτος, ἡ μένη ἐν γυναιξὶν εὐλογημένη παρθενομήτωρ. Οὐ μὴν ἀλλὰ

Λουκ. γ'. ιά.

Αυτ. ά. κί.

(α) Eodem fere modo S. Gregorius Nazianz. Orat. XLII. p. 698. φῶς τελειωτικὸν Trinitatem vocat. Et Cæsarius Dial. I. Interrogat. III. Tom. 1. Biblioth. PP. col. 549. τελειότατον φῶς, & paullo ante . . . . τελειοποιὸν πηγὴν *fontem tribus ostiis æternùm fluentem*.

(β) Hierony. in Cap. XXXI. in Hierem. v. 21. & 22. *qui juxta incrementa quidem ætatis per vagitus & infantiam proficere videbitur sapientia & ætate, sed perfectus vir in ventre fœmineo solitis mensibus continebitur*.

(γ) βροτοφυὴς. Sic Codex. lege βροτοφυοῦς.

perfectus est intelligibilis Lunæ, juxta Prophetam, supermundanus cursus, ex qua conceptus est unus Sol e triplici consubstantialis Trinitatis Sole, ut tradit paterna Mysteriorum Doctrina. *Et stetit in ordine* Virginitatis suæ Dei vere Genitrix, ipsius splendorem ostendens, ut Deum Mundus hic cognosceret. In domo autem Dei & Patris illa excepta est cum exultatione & ineffabili gaudio, quæ a Deo facta est habitaculum Filii sui, qui in ipsa incircumscripte habitavit, & ex ea incarnatus ex Spiritu Sancto, & factus infans novem menses mansit in utero, qui est Deus a Patre suo & Spiritu Sancto inseparabilis: quæ domiciliorum omnium præstantissimum, consubstantialis Trinitatis facta domicilium, idque individuum, audiit ab Archangelo Gabriel: *Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi; ideoque, quod ex te nascetur Sanctum, Filius Dei vocabitur*, ut supra cœlestes & terrestres Sanctos ordines glorificetur: unde huc transplantatus est tamquam de gloria in gloriam in mortali forma rubus ardens Divinitatis in terram viventium, ut simul coruscaret lumine personæ Christi Dei, quem omnino & vere gestastavit in utero, & per eum servata est incombusta, sola inter Mulieres benedicta Virgo Mater. Sed ut sem-

Abac. III. 11.

Luc. I. 35.

(s) Proclus Constantinop. Orat. VI. in S. Deipar. p. 355. Σύμβολον δὲ ἔφερεν ἡ φερομένη βάτος τότε τὸ σωτήριον τῆς ἀπείρου συλλήψεως σπορᾶς τὸ φῶς ἀληθινόν, *rubus enim tum temporis igni commixtus, Virginis symbolum gessit, quæ verum illud lumen concepit sine semine*. Ita & Pseudo-Epiphan. loc. allato.

ἀλλὰ καὶ ὡς ἀειθαλὴς ῥάβδος Ἰεσσαὶ πρὸς ὃν βλάστησεν (α) ἐν σαρκὶ θεόφυλον ὄντα τοῦ πατρὸς, ὃ τὸ μέγεθος ὑπεράπειρον καὶ ἀκαταλήπτον, τέρπον τῇ ὥρᾳ καὶ μεθέξει τῆς ἐπικαρπίας τὰς θεανίους ἁγίας δυνάμεις, εἰς τὸν χωρὸν (β) τῶν ἁγίων, ἰδεῖν ἐν παῤῥησίᾳ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀπὸ τερπνότητα. προσκέκληκε γὰρ κύριος τὰς δυνάμεων τοὺς ὑπὲρ πάσης γῆς ἐκλεκτοὺς ἀπὸ ἄρκτων (γ), ὁ ἐξ αὐτῆς ὥσπερ ἄσπορος σάρκος (δ) βλαστηθείς, ὃ ὁ σῖτος ἀχώρητος (ε) καὶ ἀδαπάνητος, τρέφων ἀεὶ τοὺς σύμπαντα μὴ δαπανώμενος, χωρούμενος ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς κόλποις· εἰς τὸν θεάνιον νυμφῶνα εἰσῆλθεν, ἡ γενομένη (ζ) πανένδοξος νυμφῶν, τὸ καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως (η) τῶν φύσεων Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ ἐπουρανίου νυμφίου, ὃ ἐφίσταται τὸ ὑπερφυὲς ὡραιότητος πᾶσαι αἱ ἅγιαι δυνάμεις τῶν οὐρανῶν· καὶ μέλῳκίαθη ἐν τῇ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἡ πανάχραντος νοητὴ πασῶν (θ), ἐξ ἧς προῆλθεν ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων, τιλὼ πρὸς ἡμᾶς καθοδον δεδρακὼς, ἐν σχετικῷ μορφῇ ὑποσάμενος τὸ ἐχθρὸν σιὼ τοῖς σχετεύμασιν αὐτοῦ. Οὐ μιλὼ ἀλλὰ καὶ ἀνδρωθεὶς Χριστὸς ὁ Θεὸς τιλὼ ὀρθόδοξον αὐτοῦ ἐκκλησίαν ἐνυμφεύσαλο, ὑπὲρ ἧς καὶ τὸ τίμιον αἷμα ἐξέχεε, εἰς τὸ ψυ-

(α) πρὸς ὃν ἐβλάστησεν. lege προσεβλάστησεν.

(β) χρὸν. lege χρὸν.

(γ) Id. Pſeudo-Epiphan. pag. 294. ὁ ἀχώρητος χώρα, ὁ τὸ λίχνον ὡς πάκτον σίτου δεξαμένου, καὶ τὸ θέλγμα βλαστήσασα, ὁ τοιοῦ κλίβανος, ὁ τὸ πῦρ καὶ τὸ ἄρτον τὸ ζωῆς ἔχουσα, *ipſa eſt ager minime cultus, quæ verbum veluti granum frumenti ſuſcipiens etiam manipulum germinavit: ipſa clibanus intellectualis, quæ ignem & vitæ panem habebat.*

(δ) S. Cyrillus Encom. in B.M. Deipar. Tom. V. Par. II. p. 380. Χαίρει Μαρία, ... ὁ τὸ τόκῳ ἀπὸ ἀρότου καὶ σπέρματος βλαστήσασα τὸ ἀμαράντινον, *Salve Maria, . . quæ ſpicam ſine aratro & ſemine imminarceſcibilem germinaſti.*

(ε) ἀχώρητος. Libenter legerem ἀκόρεστος, *non afferens ſatietatem*: activam enim etiam habet ſignificationem, ut multa alia hujuſmodi adjectiva: ſic Auctor Homiliæ in S. Theophania apud Chryſoſt. T. II. p. 809. C. ἀκόρεστος καὶ ὁ γλυκύτατος τῶν παι-

ſemper florens virga Jeſſe progerminavit in carne Divinum germen Patris, cujus magnitudo infinita & incomprehenſibilis pulcritudine, ubertate, & communione fructuum, Cœleſtes delectat Sanctas Poteſtates, chorumque Sanctorum, ut cum fiducia præ omnibus ipſius videant jucunditatem. Deſignavit enim electum ex omni terra arvum ſuum Dominus virtutum, qui ex ea, tamquam non ſata ſpica, germinavit: cujus frumentum neque ſatietatem parit, neque circumſcribitur loco, neque conſumitur, ſemper omnia nutriens & inconſumtum, ſinu Patris continetur. In Cœleſtem thalamum ingreſſa eſt illa, quæ facta eſt glorioſiſſima Sponſa unionis hypoſtaticæ duarum naturarum Chriſti veri Sponſi Cœleſtis, cujus admirandam deſiderant pulcritudinem ſanctæ omnes Cœlorum Poteſtates. Et translatus eſt ad eam, quæ ſurſum eſt, Hieruſalem intemeratus intelligibilis thalamus, ex quo proceſſit Rex ſæculorum, qui in militari forma ad nos deſcendit, atque hoſtem cum ejus copiis in fugam vertit. Sed & ubi ad virilem Chriſtus Deus adolevit ætatem, Orthodoxam ſibi ſuam deſpondit Eccleſiam, pro qua ſuum effu-

C dit

σκήματι τῶν λογίων. Verum nihil muto.

(ζ) Pseudo-Epiphan. pag. 292. C. Mariam appellat Sponſam Trinitatis, τοιάδε δὲ νύμφη ὑπάρχει ἡ ἁγία Θεοτόκος καὶ ἀειπαρθένος Μαρία, τὸ πανάγιόν τε καὶ οἰκονομίας κειμήλιον, *Sancta enim puella virgo Maria eſt Sponſa Trinitatis, & diſpenſationis plane arcanus theſaurus.*

(η) S. Proclus p. 302. vocat Mariam ἐργαστήριον καὶ ἰδίωμα τῶν φύσεων unionis naturarum officinam.

(θ) Pſeudo-Hierony. in Pſal. XVII. v. 12. *Chriſtus in Maria quaſi Sponſus in thalamo.* Et S. Proclus l. c. ἡ σκηνὴ ἐν ᾗ ἡ λόγος ἐνυμφεύσατο τῷ σώματι, *thalamus, in quo ſibi Verbum carnem deſponſavit.*

ψυχὴν προήκαλο, καθὰ ὁ πολὺς τὰ θεῖα, τὸ φῶς τ̃ κόσμε Παῦλος φησί· τὸ μυσήριον τ̃το μέγα ὄ‹ν· Ἐφες. ε. λϛ'.
ἐγὼ ὃ λέγω εἰς Χριςὸν κὴ εἰς τ̃ ἐκκλησίαν· κὴ γέγονεν ἐν τῇ τ̃ ὑρανῶν βασιλείᾳ ἡ ἀνωτέρα τῶν Χερυβὶμ ⁊ Σεραφὶμ, ἀναδ‹χθεῖσα ἀληθῶς, ὡς Μήτηρ τ̃ δεσπότ‹ ἀυτῶν.

Δ'. Εὖ περαιωσαμένη ὃ τ̃ πλοῦ τ̃ βίυ, ἡ θεοφερὴς λογικὴ ὁλκὰς πρὸς τ̃ πανδύσιον λιμένα ἀυτῆς, ὁμῦ κὴ κυβερνήτ‹ τ̃ παντὸς μεθώρμισε, τὸν δι' ἀυτῆς σεσωκότα κὴ ζωογονήσαντα τὸ ἀνθρώπινον γένος ⊕ ἐκ κατακλυσμῦ (a) ἀσεβείας κὴ ἁμαρτίας. ὃ‹ ἦν Σινᾶ νομοθότης, καὶ ἐκ Σιὼν νομοθέτης ἀυτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐντεῦθεν πρὸς ἀυτὸν κομίσαι μετ‹ε‹ίλαθ‹ τὴν ἀπ' κιβωτὸν τ̃ ἁγιάσματος, πρὸ ἧς ὁ ταύτης προπάτωρ Ψαλ. μδ'. ϛ. Δαβὶδ ἔψαλε λέγων· ἀνάστηθι κύριε εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σε, σὺ κὴ ἡ κιβωτὸς (β) τ̃ ἁγιάσματός σε. Οὐ κῆ τὴν πάλαι μωσαϊκὴν, ὑπὸ βοῶν φερομένην, ἀλλ' ὑπὸ στρατιᾶς ὑρανίυ ἁγίων ἀγγέλων ὁδηγουμένην κὴ δορυφορουμένην· ὃ χειροποίητον, πρὸς ἡκαλυμμένην χρυσίῳ, ἀλλὰ Θεόκτιστον ὅσαν λογικὴν, κὴ πάντοθεν ὑπαστράπτουσαν ταῖς μαρμαρυγαῖς τ̃ ἐμφορουμένην ἐπ' ἀυτ̃ παναγίυ κὴ ζωοποιῦ πνεύματος· ὃ στάμνον μάννα ἔχουσαν κὴ πλάκας Διαθήκης, ἀλλὰ τὸν τ̃ μάννα χορηγὸν κὴ τῶν ἐπηγγελμένων αἰωνίων ἀγαθῶν κύριον τ̃ καινῆς κὴ παλαιᾶς Διαθήκης, ὃς ἀυτῆς νηπάσαντα, κὴ ἐλευθερώσαντα τοὺ πιςεύοντας εἰς ἀυτὸν ἐκ τ̃ καλά-

ρας

(a) Eundem loquendi modum adhibet Gregor Nazianz. Orat. XX. p. 336. ὁ ὃ καταλυσμὸς ἀσεβείας ὄνειρος, *diluvium impietatis effigit*.

dit pretioſum Sanguinem, animamque projecit, juxta id, quod magnum illud in divinis rebus Mundi lumen Paulus ait: *Sacramentum hoc magnum eſt: Ego autem dico in Chriſto & in Eccleſia.* Fuit autem in Cœlorum Regno ſuperior Cherubim & Seraphim, vere facta Mater Domini eorum. *Epheſ. v. 32.*

IV. Cum autem bene peregiſſet vitæ curſum Deifera rationalis Navis, ad tranquillum ſuum appulit portum, ſimul & ad Mundi gubernatorem: qui per ipſam ab impietatis & peccati diluvio ſervavit, & vivificavit humanum genus. Qui in Sinai dedit legem, & ex Sion legem tulit ipſe Deus noſter, inde miſit, qui ad ſe ferret ſuam arcam ſanctificationis; de qua progenitor ipſius David cecinit dicens: *Surge Domine in requiem tuam; tu & arca Sanctificationis tua.* Neque vero illam, ſicut Moſaicam, trahunt boves, ſed Cœleſtis Sanctorum Angelorum exercitus deducit, & ſtipat. Neque eſt manufacta, & auro obducta; ſed a Deo condita rationalis, & undique micans fulgoribus Sancti & vivificantis Spiritus, qui in eam ſupervenit. Neque mannæ urnam habet, neque tabulas Teſtamenti; ſed mannæ ſuppeditatorem & promiſſorum æternorum bonorum Dominum novi & veteris Teſtamenti; qui ex ea infans prodiit; omneſque, qui in illum credunt, a legis maledictione liberavit. *Pſ. CXXXI. 8.*

(β) S. Proclus in S. Deipar. Orat. VI. p. 377. ὥσπερ ἡ κιβωτὸς ἔσωθεν ἦν καὶ ἔξωθεν κεκοσμημένη, οὕτω καὶ ἡ ἁγία παρθένος ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἡγιασμένη, *hæc intrinſecus & extrinſecus arca deaurata, corpore ſcilicet & ſpiritu ſanctificata.*

ρας τ̃ νόμυ· ὑ ῥάβδον Ἀαρὼν φέρυσαν, ἢ ἄνωθεν Χερυβὶμ δόξης, ἀλλ' ἐκείνων ἀσυγκρίτως ἐνδοξοτέραν ὑπάρχυσαν, ῥάβδον (α) Ἰεσσαὶ καὶ ἀνθοφυῆ ἐκφανθωρίαν, ἢ ἀπορριαζομένω ὑπὸ Θείας παναλκεστάτης δυνάμεως τ̃ ὑψίστυ Πατρός· ὃ ὑ συμπροσαγορευόμενον ἐδεχθικῶ κατ' ἐκείνων, ἀλλ' ἑπομένω Θεῷ ἐξ αὐτῆς ὀφθέντι ἐπὶ γῆς σαρκὶ, καὶ μακαριζομένω ὑπὸ ἀγγέλων ἢ ἀνθρώπων εἰς δόξαν τ̃ μεγαλυνόντος αὐτὸν ὑπὲρ τὰ ὑρώνια (β) ἢ ἐπίγεια πράγματα, βοῶσαν ἐν Θείῳ σώματι ἢ λέγυσαν· μεγαλύνει ἡ ψυχή μυ τ̃ κύριον· ὃ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μυ ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μυ, ὃ τὰ καθεξῆς.

Ανα.μσ. ε'. Τοίνυν ἠὐλίθη ἀληθῶς ἀναλάμψαι ἐν ταῖς τ̃ ἡλίυ τ̃ δικαιοσύνης λαμπρότησιν ἡ νοητὴ αὐτὸ φαεσφόρος Ἑώα, κληθεῖσα ὑπ' αὐτ̃ τ̃ ἐξ αὐτ̃ ἀνατείλαντος ἢ φωτίσαντος τὰ σύμπαντα, δι' ἧς ἢ ὑπερβάλλυσα λαμπρότης τὰς ἡλιακὰς αὐτὰς ἀκτῖνας, ἐν ἐλέει ἢ οἰκτιρμοῖς ἐκκέχυται ἐφ' ἡμᾶς, ἀναζωπυρῶσα ἰὰς ψυχὰς τ̃ πιστῶν πρὸς μίμησιν, ὡς ἔφικεν, τ̃ς θείας χρηστότητος ἢ ἀγαθότητος αὐτ̃. Ὁ γὰρ ἐκ ταύτης τ̃ ἀειπαρθένυ σάρκα ἐνδυσάμενος ἔμψυχον (γ) ἢ ἔννυν ἐκ Πνεύματος ἁγίυ Χριστὸς ὁ Θεὸς, προσκαλεσάμενος αὐτὸν ἐνέδυσεν ἀφθαρσίαν σύστωμον, ὃ ὑπερ-

(α) S. Andreas Cretenſ. Orat. in Nat. B.M. quam V. Cl. Angelus M. Riccius erutam e Bibliotheca Laurentiana in lucem edidit p. 29. Βλαστὸς γὰρ κυρίως μὲν ἡ Δαυὶδ· ῥάβδος δ' ἀσυμβίωτος ἦν, ἄνθος δ' Χριστὸς ἀναμφιβόλως, *radix enim proprie David; virga procul dubio Maria eſt, flos vero Chriſtus.*

(β) Nazianzenus Chriſt. Pat. v. 2605. Οὐρανίων ὑπερτέρα, *cœleſtibus ordinibus ſuperior.*

(γ) Hæc adverſus Apollinarium, qui Chriſti corpus negabat anima rationali præditum eſſe, ſed Divinitatem ajebat eſſe loco mentis: contra quem errorem pulcherrima illa Nazianzeni in Epiſt. 1. ad

Neque Aaron virgam, neque ſuperne habet Cherubim gloriæ; ſed illis longe glorioſiorem ſine comparatione virgam Jeſſe juxta Propheticam doctrinam, & Divinâ Altiſſimi Patris potentiâ obumbratur: Nec, ut illa, Hebraico præit populo, ſed pone ſequitur Deum, qui in ipſa carne apparuit in terra; & beata ab Angelis hominibuſque ſalutata eſt ad ejus gloriam, qui ſuper Cœleſtes & terreſtres ordines eam magnificavit: exclamavit enim: *Magnificat anima mea Dominum: & exultavit Spiritus meus in Deo ſalutari meo*; Et cetera. Luc. 1. 46.

V. Re vera igitur, ut luceret, demorata eſt in ſplendoribus Solis juſtitiæ lucifera ſpiritualis Aurora, ab eo vocata, qui ab ipſa ortus Mundum illuminavit. Per eam ſplendor ille, qui vel ipſos Solis radios ſuperat, in miſericordia & miſerationibus in nos effuſus eſt; & Fidelium excitat animas ad imitandum pro viribus illius divinam bonitatem & benignitatem. Ex hac enim perpetua Virgine Chriſtus Deus, carne ex Spiritu Sancto indutus animata & mente prædita, illam elegit & concorpore induit incorruptibilitate, ac ſupra modum glo-

ad Cledonium p. 740. C. εἰ δὲ ἔμψυχος, εἰ μὲν ὁ τοιοῦτος, πῶς ἂν ἄνθρωπος; ὃ δὲ ἄνευ ζῴου ὁ ἄνθρωπος· ἀνάγκη τὸ σῶμα μὲν ἀνθρώπου, ἢ τοῦ σκυλοῦ· τοῦ δὲ ψυχῶ ἵππου τινὸς ἢ βοὸς ἢ ἄλλου τῶν ἀνοήτων. τόδε γοῦν ἔσται ᾧ τὸ Σωζόμενον· ἢ διαφθαρὲν ὑπὸ τῆς ἀληθείας, ἄλλοι τιμηθέντος, ἄλλος μεγαλαυχήσηται, *ſi autem homo anima eſt præditus, ſiquidem mente caret, quomodo ſit homo? neque enim homo animal eſt mente carens: & illud quidem neceſſe eſt ut formam habeat hominis & ſpeciem; animam autem habeat cujuſpiam aut equi aut bovis aut cujuſvis alterius animalis, quod mente ſit expers. Illud igitur erit, cui ſalus parta eſt; ac proinde ipſe a veritate deceptus ſum, qui cum alius honorem acceperit, ipſe alius inani gloria me jactem.*

ὑπερενδόξως ἐδόξασε, τῆς χθιζὰς κληρονόμον, ὡς παναγίαν μητέρα αὐτοῦ· καθ' ἃ καὶ ὁ ψαλμῳδὸς ψάλλει·

Ψαλ. μδ'. ε'. Πρέσῃ ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. σκεῦος (α) τίμιον καὶ ἱερώτατον, τῷ ἱερῶν ἱερώτερον, ἡ γεγονυῖα θεοτόκος,

Matth. ιγ'. μδ'. καταλαβοῦσα τὸ πολύτιμον αὐτῆς μαργαρίτην (β), κατηγλαΐσθη ὑπερέπειαν τῆς ὑπερκοσμίου κοσμοτηλῶ-

Αἴσαι. β'. ε'. αὐτοῦ, ὅπερ ὅστι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ δι' ὃ βα-

Ψαλμ. ν'. ιδ'. σιλεῖς βασιλεύουσι· ᾧ οὐρανόθεν ἐξαστράψαι ἐν αὐτῇ, καὶ σωματωθέντα ἐκ παρθενικῶν λαγόνων αὐτῆς· ὅσα ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ τοῦ βίου, καὶ περιελθόντα ἀντίλυτρον ἑαυτῷ δωρησάμενον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ὁλοκλείας ἀπολυτρώσεως, καὶ διὸ τομήσασα ὑπεραίρουσαν ἐξαισίως τὴν ἔγχρονον ὀδυσσορίαν τοῦ βίου, κατέστησε πρὸς τὴν ἀληθινὴν χαρὰν τῶν ὅλων, ἡ ἀφράστως κυήσασα αὐτὸν ἐν τῇ φύσει ἡμῶν, τὸν ὄντως φύσει Θεὸν ἐκ Θεοῦ γεννηθέντα πρὸ τῶν αἰώνων, ἐπ' ἐσχάτων ὧν τῶν χρόνων ὀφθεῖσαν δι' αὐτοῦ ἐπὶ γῆς, καὶ ἐμπλήσασαν τὰ οὐράνια καὶ ἐπίγεια τῆς θείας αὐτοῦ ἀγαλλιάσεως, καὶ τῆς Εὔας τὸν λύπην ἀπελασαμένην εἰς τέλος.

ς'. Σὴ-

(α) S. Cyrill. Encom. B. M. Deip. loc. cit. Χαίρει δὲ καὶ αὐτὴ Μαρία θεοτόκος, παρθενομήτωρ, φωσφόρος, σκεῦος ἀμίαντον, *Salve & ipsa Maria Deipara, Virgo-Mater, Lucifera, vas incorruptum.* Itidem S. Epiphanius adverſ. hæreſes L. III. p. 1043. Μητέρα μὲν γεγονυῖαν διὰ τὴν εἰλικρίνειαν, ἀχραντον δὲ διὰ τὸν περὶ τὸ αὐτὸν τιμὸν, καὶ τὸ σκεῦος τὸ θαυμαστὸν, *Chriſti Matrem ob ſuſceptum ex ipſa corpus, & ob illius honorem impollutum vas eſt admirandum*; & pag. ſequen. vocat B. V. τὸ σκεῦος τὸ τίμιον καὶ ἱερώτατον, *vas pretioſum & præſtantiſſimum.* Et S. Ephræm Serm. Lat. tom. 3. pag. 576. col. 1. E. *Ave præclarum & electum vas Dei.*

(β) Pſeudo-Thaumat. Serm. I. de Annunc. B. M. pag. 13. pulcre docet cur Chriſtus dicatur margarita, καὶ ὥσπερ ὁ μαργαρίτης ἐκ τῶν δύο φύσεων ἔχει ἀστραπὴν καὶ ὑδατος ἐκ τῶν ἀδύτων βυθίων τοῦ θαλάσσης περίχυσιν· οὕτως καὶ ὁ δεσπότης ἡμῶν ὁ Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἀστραπὴν μὲν ἔχει ἐκ τοῦ κάσματος καὶ ἁγνὸν καὶ ἀμίαντον καὶ ἁγίας παρθένου Μαρίας περίχυσιν ὡ

glorificavit, ut ſua eſſet heres, utpote Sanctiſſima ſua Mater; juxta ea quæ cecinit Pſaltes: *adſtitit Regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circumamicta varietate.* Vas illud pretioſum & ſacratiſſimum, & quavis ſancta re ſanctius, Deipara Virgo *pretioſam* ſuam adepta *margaritam*, ſplendidiſſimo illius ornatu egregiam ſuam formam illuſtravit, cujus *eſt aurum & argentum*, & per quem *Reges regnant*. Atque illa quidem erat in hujus vitæ mari, cum ille e Cœlo in ea refulſit, & ex ejus virginalibus ilibus incarnatus eſt. Cumque prodiiſſet in lucem, dediſſetque ſe pretium pro aſſerendo e ſervitute in libertatem Mundo, ſtatim illa mirum in modum temporalem hujus vitæ perſequuta eſt viam, & ad illud verum Univerſi gaudium devenit, quod illa in utero geſſerat, quod naturâ Deus ex Deo ante ſæcula, per eam noviſſimis temporibus in terra apparuit, ſummotoque tandem Evæ dolore, divina exultatione ſua Cœlum, & terram implevit.

Pſ. XLIV. 9.

Matth. XIII. 46.

Aggæ. II. 9.

Proverb. VIII. 15.

VI. Hó-

Διὸπερ τέλειος, ἐξ ὧν ἀνθρωπότης τέλειος καὶ πάντα ὅμοιος τῷ πατρὶ ἐξ ὁμοίων ἡμῖν καὶ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας. *Et ſicut margarita ex duabus naturis, fulgure nimirum & aqua, occultis quibuſdam indiciis maris provenit; ita & Dominus noſter Jeſus Chriſtus inconfuſe & incommutabiliter ex pura & caſta, & impolluta & Sancta Maria progreditur in divinitate perfectus, in humanitate perfectus, ſimilis Patri in omnibus, & nobis per omnia conſubſtantialis ſine peccato.* Idem fere dicit Auctor Quæſtionũ inter Opera S. Athan. T. II. p. 341. Quæſt. XIX. edit. Pariſien. 1698. Cæterum PP. paſſim Chriſtum margaritam appellant. S. Ephræm Tom. II. p. 293. B. χάριτι κεχαριτωμένη νυμφὴ θάλασσα ἡ ἁγία παρθένος μαργαρίτου χωρίς. Et Damaſcenus Homil. I. in Nat. B. M. p. 831. ἵνα γεννήσῃ ἐκ τῆς ἀσπόρου καὶ ἀνύμφου ὁ γαμὲ ὢν, ἐν πίστει τὸν πολυτίμητον μαργαρίτην Χριστόν, *quæ cœlitus ex fulgure divinitatis in utero habebit, & pretioſiſſimam pariet margaritam Chriſtum.*

ς'. Σήμερον ὃν ὁ υἱὸς θεωτοίς προφήτης προαγο-
Ψ. λ. μζ. ρεθεὶς ἀκρογωνιαῖος λίθος (α) τῆς ἰδίας ὁδοῦ τῷ θεω-
κβ'. μασμῷ μετάσασιν δέδεκται, ὃ ὑπερεξαίρουσα πά-
Δανιὴλ β'. σης κτίσεως ἐν ὑψώμασι δόξης· ἐξ ὅπερ ἄνωθεν ἀφῆς
μέ'. Ψαλ. ιζ'. 1. τμηθεὶς Χριστὸς ὁ Θεὸς, καταύθωσεν ἅπασαν τὴν οἰ-
κουμένην, οἰκοδομήσας ἐν αὐτῇ τὰς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως
αὐτοῦ ἐκκλησίας, ὅπως ἂν οἱ δυσεβῶς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὄρους
τοῦ θεοῦ καταφθέγγοντες ῥυαθῶσιν ἐκ πάσης δυσε-
βοῦς αἱρέσεως, καθ' ἃ φησὶ τὸ χρέμμα τὸ ἱερὸν, ὅτι
Ρωμαί. ί. πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. ἀπλωέ-
ιά.
Ἄσμα. ά'. κβ'. χθη γὰρ ἡ τῶν θείων χαρισμάτων ἐσφραγισμένη (β) πη-
γὴ τοῦ κυρίου ἀειπάρθενος εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, δι' ἧς
πεπόπται ὁ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ὠφέλειος, καὶ
σωτεσάθη ὑπὸ τῶν γλυκωμένων ἐξ αὐτῆς δευτέρου Ἀδάμ.
Καὶ ὡς ναμάτων πηγῆς ἐκ παρθενικῶν αὐτῆς πηγῶν,
ἤτοιμα μαθῶν, πεπωκότος, καὶ ζωοποιήσαντος τὸ θανα-
τωθὲν πλασμα Ἀδάμ. Σήμερον ἡ τοῦ Θεοῦ καὶ
δικαιότητος ἀρετὴ καὶ γῆς ὑπερφυῶς δεξαμένη λογικὴ (γ)
σκηνὴ καὶ σάρκα, σωτέσαλται, καὶ καθίδρυται σύστα-
μος ὑπὸ αὐτοῦ ἐν ἀφθαρσίᾳ τῇ σοῦ αὐτοῦ αἰωνίως, εἰς
Σοφ. σιρ. ς'. σκέπτων κραταιὰν, καὶ σωτηρίαν καὶ προστασίαν ἡμῶν
μί. ἁπάντων χριστιανῶν.

ζ'. Ὦ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεο-
τόκου

(α) Pseudo-Epiphan. pag. 294. B. Τὸ ἀλατόμητον ἔστι, ὁ τῶν ἀκρότομον ἴχνος αἴτιον Χριστόν· περὶ οὗ ὁ θεόπνευστος Δανιὴλ κ.τ.λ. *mons nullo modo incisus, præruptam habens petram Christum, de quo sapientissimus Daniel &c.*

(β) S. Ephræm Tom. III. p. 529. σφραγισμένη, ὡς τὸ κεκαπὰ κέμμα τῶν οἰκου-μένων ἀρέτευσεν, *fons signatus, cujus pura fluenta irrigant orbem terrarum.* Ita & pag. 547. F. Χαῖρε ἁγία σπέρμα τοῦ ἁγίου σφραγισμένη, *Salve Sancti Spiritus fons signate.* Hieronymus lib. 1. adverſ. Jovinianum. 31. *Hortus concluſus, fons ſignatus quod clauſum eſt, atque ſignatum, ſimilitudinem habet Matris Domini, Matris*

VI. Hodie vero qui appellatus eſt olim a Propheta *Lapis angularis*, mirifice proprium tranſtulit montem, qui in altitudinem gloriæ ſeſe ſuper omnem creaturam attollit; unde *ſine contactu abſciſſus* Chriſtus Deus *correxit orbem terræ*, orthodoxæ fidei ſuæ ædificatis Eccleſiis; ut qui ad eum pie per eundem montem confugerint, ex omnis hæreſeos impietate liberentur; juxta illud Scripturæ: *Omnis qui credit in illum, non confundetur*. Deductus eſt enim divinorum chariſmatum *fons* Domini *ſignatus* in ejus occurſum ſemper Virgo, per quam irrigatus eſt Eccleſiæ orthodoxæ Paradiſus; & a ſecundo conditus, qui ex ea natus eſt, Adam; quique e virginalibus ſcatebris, ideſt uberibus tamquam fontis fluento ebibit, & mortuum primum parentem Adam vivificavit. Hodie rationale Tabernaculum, quo mirum in modum exceptus eſt in carne Deus & Dominus Cœli & terræ, ab eo compoſitum eſt, & conſecratum; ut ſit in æternum incorruptibilitatis conſors cum ipſo *ad fortem protectionem* & ſalutem tutelamque omnium noſtrum Chriſtianorum.

Pſ. CXVII 22. *Dan. II. 45.* *Pſ. XCV. 10.* *Roman. X. 11.* *Cantic. IV. 12.* *Eccli. VI. 14.*

VII. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Dei-

D

paræ,

tris & Virginis. Vide & Epiſt. 48. juxta recenſ. Vallarſ. Tom. I col. 231. n. 21. S. Jo: Damaſcenus Homil. II. in Nativ. B. M.V. Tom. 2. pag 855. χαῖρε πηγὴ ἱερατικοῦ· ὁ βρυτὸς τῆς ἀφθαρσίας, ὁ τὸ ῥεῦσον τῆς ζωῆς χεῖσιν ἀβλάβειαν, τὸν ζωμάντορον μαδαμοῦ τῆς παρθενίας λυμαδόμενον, *Ave fons ſignatus, incorruptionis origo, quæ Chriſtum vitæ fluentum, nihil læſis virginitatis ſignaculis edidiſti*: & alii PP. paſſim.

(7) Pſeudo-Hieronym. in Pſal. XVII. v. 12. tom. 7. edit. Vallarſ. Append. col. 41. *Chriſtus in Maria quaſi ſponſus in thalamo, & corpus Mariæ quaſi tabernaculum*.

τόκε, τ μὴ τόκον ἀειπαρθένε, καὶ ἐν τῷ τάφῳ μὴ παθήσης τῷ ζωοδόχον (α) σώματι Διαφθοράν, ★ ★ (β) Φυλαχθείσης ὑπὸ τ θεοτόκε. ὁ παμμακαρία κοίμησις τ ὑπερενδόξε θεοτόκε, δι' ἧς πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων τετελειωμένων κατηξιώθησαν τῆς θείας καὶ Χριστοῦ αἰωνίας μεταλήψεως. ὁ παμμακαρία κοίμησις τ ὑπερενδόξε θεοτόκε, δι' ἧς ἀνεκλείπτως μυστικῶς, καὶ ναὸς τῦ Θεῦ γεγόναμεν. ὁ παμμακαρία κοίμησις τ ὑπερενδόξε θεοτόκε, δι' ἧς ἐπῆλθεν ἡ παγκόσμιος δίψυχος ἴασις, ἰσομερῶς σωματικῶς καὶ πνευματικῶς εἰς τελειοτάτην ἕξιν τ οἰκειμένης. ὁ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξε θεοτόκε, δι' ἧς δεδόξασται καὶ μεμακάρισται ἡμῶν (γ) τὸ γένος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, ὡς σῶμα ἁγιασθὲν ἀδιαίρετον, καὶ ἀνυμνεῖται καὶ τελειοῦται ὑπὸ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, καθ' ἃ γέγραπται. ὁ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου, δι' ἧς ἐλάβομεν (δ) τὴν ἄφεσιν τῶν πταισμάτων ἡμῶν, καὶ λελυτρώμεθα ἐκ τῆς τῦ πονηρῦ τυραννίδος. ὁ παμμακαρία κοίμησις τ ὑπερενδόξε θεοτόκε, δι' ἧς ἀνεκαι-

(α) ζωοδόχον. Lege ζωοδόχου.

(β) Duo aſteriſci notant aliquid deeſſe in MS. Sangermanenſi, lacunamque unius duarumve vocum capacem. Fortaſſe deeſt Καρπὸν, quam vocem reddidi in verſione.

(γ) Intellige Eccleſiam, quæ etiam generali Mundi nomine ſignificatur, ut obſervavit D. Auguſtinus Tractatu LXXXVII. in Jo. circa med.

(δ) Irenæus lib. III. adverſ. hæreſ. cap. 33. *Maria & ſibi & univerſo generi humano cauſa facta eſt ſalutis.* Quamobrem orabat Nazianzenus Chriſt. Pat. in fi. Δὸς μοὶ παῖσαι τὸν κόσμον τῶν ἁμαρτιῶν καὶ μοὶ μέτασχε ψυχῆς σωτῆρος, *Da mihi Domine ut a peccatis ſolvar, & mihi animæ ſalutem præbeas.* Pſeudo-Epiphan. pag. 300. F. Διὰ σῦ κ) πεπόνηκε τὸ φιλάνθρωπον τὸν ἰχθῦν χριστὸς ὁ ἅγιος σωτὴρ· διὰ σῦ

τῶν π. παρ. ξιε. ξγ'.

φιλιπτ. β. ί.

Ephes. α'. ζ.

paræ, poſt partum ſemper Virginis; quæ corporis, quo vita continebatur, nullam paſſa eſt in ſepulcro corruptionem, carnem ſervante, qui ex ea natus eſt, omnipotente Salvatore Chriſto. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ; per quam *ſpiritus & anima Juſtorum*, qui conſummati ſunt, divina æternaque conſolatione, quæ a Deo proficiſcitur, digni habiti ſunt. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, per quam myſtice recreati ſumus, & facti templum Spiritus Sancti. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, per quam ad nos duplex eſt profecta ſanatio, quæ animabus, corporibuſque ad optimam Mundi generalem valetudinem remedium attulit. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ; per quam glorificatum, beatumque prædicatum eſt genus humanum, in Chriſto Deo tanquam ipſius corpus individuum, & laudatur & adoratur a *Cæleſtibus*, ſicut ſcriptum eſt, *terreſtribus & infernis*. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, per quam accepimus *remiſſionem peccatorum noſtrorum*, & e Diaboli tyrannide redemti ſumus. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, per

Dan. III. 86.

Philip. II. 10.

Epheſ. I. 7.

D 2 quam

σὺ ἡ ἐσπέτε ἐρεὶν τῷ κόσμῳ ἐδωρήθη. διὰ σὺ τὰ πάντα τῆς ἐκκλήσιας ἐφωτίσθη. διὰ σὺ ἄνθρωποι ἄγγελοι γεγόνασι κ.τ.λ. *Per te medium obſtructionis parietem inimiciciam ſcilicet, diſſolvit o Sancta Virgo* (ubi male interpres *medius obſtructionis paries*) *per te pax cœleſtis donata eſt mundo; per te homines angeli facti ſunt &c.* Et Baſil. Seleucien. Orat. XXXIX. pag. 215. χαῖρε μεσοτοίχιον, μεταλλαγὴ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἡ τὸ μεσότοιχον ἀναιροῦσα τῆς ἔχθρας καὶ τῶν ἐπουρανίων ἑνοῦσα τὰ ἐπίγεια, *ave gratia plena, Dei hominumque mediatrix, ut inimicitiarum interjectus paries evertatur, & cœleſtia terreſtriaque in unum coëant.*

καινίσθη (α) τὰ σύμπαντα, καὶ ἥνωται (β) τὰ ἐπίγεια τοῖς οὐρανίοις, καὶ αἰνεῖ καὶ βοᾷ σοι αὐτοῖς· δόξα ἐν
Luc. 2. 14. ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. ὦ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου, δι' ἧς τῆς τελεσιουργοῦ θεότητος ἡ ὑπερβάλλουσα ἀνείκαστος φιλανθρωπία δέδεικται εἰς ἡμᾶς, θαυματοποιοῦσα τὰς ἁγίας δυνάμεις τῶν οὐρανῶν, καὶ ἡμᾶς διεγείρουσα πρὸς ἐξομολόγησιν καὶ αἶνον ἄπαυστον τῆς ἀφάτου εὐσπλαγχνίας καὶ ὑπεραγαθότητος αὐτοῦ. ὦ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεολόγου, σοὶ ἧς (γ) προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεβόων τῇ θεοφθέγκτῳ αὐτῶν σάλπιγγι, ἐπιθυμοῦντες ἐπιτυχεῖν τὴν παμπόθητον αὐτῆς ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ ἐξ αὐτῆς (δ) περήρχετο λυτρούμενος αὐτοὺς σωτὴρ ἐξ ἀφύκτων δεσμῶν ἅδου. ὦ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεολόγου, δι' ἧς Θεὸς ἐπὶ γῆς καὶ ἄνθρωπος ἐν οὐρανῷ ὁ αὐτὸς ὢν καὶ γνώμωνος ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως, δι' οἴκου καὶ οἰκο-
Gen. 3. 8. νομίαν. τὸν γὰρ ποτὲ ἀκούσασαν· γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ· ἐνδυσάμενος ἐξ αὐτῆς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἐκάθησεν (ε) ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς ἐπάνω τῶν Χερουβὶμ, καὶ Σεραφὶμ, καὶ θρόνων, καὶ δυνάμεων, καὶ κυριοτήτων, καὶ ἐξουσιῶν, καὶ ἀρχῶν, καὶ ἀρχαγγέλων, καὶ ἀγγέλων. ὦ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεολόγου, δι' ἧς Χρι-

(α) Damascenus Homil. I. in Nat. B. M. pag. 830. A. δι' αὐτῆς γὰρ ὁ κόσμος πρὸς τὸ κρεῖττον μετεσκευάσατο διὰ μέσης τῆς ἀνθρωπότητος, *per eam enim quidem creator naturam universam media humanitate commutavit.*

(β) S. Ephræm Orat. ad SS. Dei Genitr. latin. Tom. 3. Oper. Græco-Lat. ex recens. Cl. Assemanni pag. 577. col. 1. B. *quæ Deum & hominem Mundo mirifica & gloriosa conceptione tua peperisti, Deumque Verbum hominibus miro modo conciliasti, & rebellem humani nostri generis naturam cœlestibus sociasti.*

quam renovata eſt univerſitas rerum, & in unum cum Cœleſtibus terreſtria coaluere, & laudant clamando cum ipſis: *Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis*. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ; per quam illa declarata eſt in nos Deitatis in tribus perſonis ſubſiſtentis, maxima clementia, quam nullâ cuiquam conjecturâ adſequi licet: quæ Virtutes Cœlorum admiratione afficit; quæ nos excitat ad confeſſionem laudemque perpetuam ineffabilis ejus miſericordiæ & ſummæ bonitatis. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, de qua Prophetæ & Juſti divinæ vocis tubâ inclamarunt, deſiderantes ad optatiſſimum illum diem pervenire, cum ex ea prodiit Salvator, qui eos ex inferni inexplicabilibus vinculis liberaret. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ; per quam idem eſt Deus in terris, & factus homo in Cœlis incommutabiliter & indiviſe per miſericordiam & œconomiam. Quæ enim olim audiit, *terra es & in terram reverteris*, indutus ex ipſa Chriſtus Deus ſedet ad dexteram Patris ſuper Cherubim, & Seraphim, & Thronos, & Virtutes, & Dominationes, & Poteſtates, & Principatus, & Archangelos, & Angelos. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, per

Luc. II. 14.

Gen. III. 19.

(7) Hieronym. in Michæ. cap. VI. Tom. V. pag. 368. F. Mariam vocat *Vaticinium Prophetarum*. S. Ephræm de Laud. B. M. V. Serm. Latin. tom. 3. ex recenſ. Cl. Aſſeman. pag. 576. 2. A. *Ave Patrum præconium, & Decus Prophetarum*.

(8) S. Cyrillus loc. cit. pag. 381. Χαῖρε Μαρία θεοτόκε, δι' ἧς τὸν μεγαλόδοξον ὁ τῶν ὅλων δεσπότης ἐξ ἅδου ἐλευθέρωσε, *Salve Maria Deipara, per quem prodiit mortis victor, & Inferni exterminator*.

(t) ἐξέστησε. Lege ἐξέστησαν.

Galat. 4. Χριστὸν ἐνδεδύμεθα, καὶ τέκνα Θεοῦ κατηξιώθημεν γενέ-
κζ' Ioan. 1. 12. σθαι. ὦ παμμακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεοτό-
Ioan. 14. 6. κου, δι' ἧς προσελθούσης τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου, ἀνέ-
φυσαν ὥσπερ κλήματα ἐξ αὐτῆς οἱ πανένδοξοι Ἀπό-
στολοι ἐκλαθέντες μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ ἐπλή-
ρωσαν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην τῆς ἐναρέτου καρπῶν τῆς
εὐσεβείας καὶ τῶν θαυμάτων αὐτῶν. ὦ παμμακαρία
κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου, δι' ἧς ἐκλάμψαντος
Χριστοῦ τοῦ ὑπερθέου φωτὸς καὶ φωταγωγοῦ, ἀνήφθησαν
ἀπ' αὐτοῦ ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ ἅγιοι μάρτυρες σύμ-
μορφοι γεγονότες τῶν παθημάτων αὐτοῦ, οἱ καὶ μέχρι
αἵματος ὁμολογήσαντες αὐτὴν Θεοτόκον, τὸν δὲ δι-
καιοσύνης στεφάνους παρ' αὐτοῦ ἐκομίσαντο. ὦ παμ-
μακαρία κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου, δι' ἧς ἐξ ὕψους κάτεισιν ἄγγελοι, καὶ ἀρχάγγελοι, καὶ ἐκ περάτων γῆς φοιτῶσι θεοπέσιοι ἀπόστολοι, ὡς μόνος ὁπίσατο Θεὸς, ὁ μυσταγωγήσας καὶ σωματοποίησας αὐτὸν εἰς πανίερον τελετὴν θεομητορικῆς αὐτοῦ κοιμήσεως, πλη-
ρῶν ἐν τούτῳ τὸ πάλαι ὑπ' αὐτοῦ μωσαϊκὸν πρόσταγ-
Exod. κ. 12. μα (a) Τίμα τὸν τοκέας, προσαθέν, ὡς φύσει ὢν φι-
λόπμων, καὶ ὑπήκοος ἡμῶν δεσπότης.

η'. Βαβαὶ, οἱ ἐκ Θεοῦ πρὸς παναγίαν καὶ δεδοξα-
σμένην μητέρα αὐτοῦ ἅγιοι ἄγγελοι ἀπεσταλμένοι, πρὸς
τὴν ὑπέρτιμον αὐτῶν καὶ πασῶν τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων,
εὑρὼ-

(a) Damascenus Homil. I. in Dormition. B. Mariæ pag. 860. ὦ ἀγαθὸν νομοθέτα· μὴ ὑποκρίνου τίμα τὸν θεὸν, καὶ τίμα τοκέας, ὃν αὐτὸς ἐνετείλατο· αὐτὸς καὶ τοῖς γονεῦσι τὴν ἐφειλὴν τῶν ὠδίνων ἐδημοθέτησε· τίμα, φησὶ, τὸν πατέρα κ. τ. λ. *O probum Legislatorem*

per quam *Chriſtum induimus, & digni facti ſumus*, qui filii Dei eſſemus. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, per quam cum proceſſiſſet *vera vitis*, ex ea tanquam palmites glorioſiſſimi Apoſtoli erupere; qui uſque ad terminos terræ diffuſi, omnem Terrarum Orbem laudabili pietatis miraculorumque ſuorum fructu impleverunt. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ; per quam cum Chriſtus divino ſplendentiſſimoque refulſerit lumine, tamquam luminaria in mundo accenſi ſunt ex illo Martyres, ipſius paſſionibus configurati, qui uſque ad ſanguinem illam confeſſi Dei genitricem, ab eo juſtitiæ coronas reportarunt. O beatiſſima dormitio glorioſiſſimæ Deiparæ, propter quam ex Cœlorum altitudine deſcendunt Angeli & Archangeli, & ex finibus terræ divini veniunt Apoſtoli, ut ſolus novit Deus, qui eos arcano modo deduxit, & convocavit ad ſacratiſſimam feſtivitatem Dormitionis Deiparæ Matris ſuæ, ita implens quod antiquitus ab ipſo per Moyſem præceptum fuerat, *Honora Parentes*; naturâ enim honoris eſt amans, & optimus Dominus noſter.

Galat. III 27. Joan. I. 12.

Joan. XV. 1.

Exod. XX. 12.

VIII. Papæ Sancti Angeli a Deo miſſi ad ſanctiſsimam & glorioſiſſimam Matrem ſuam, quæ tum ipſis, tum omnibus Cœleſtibus Poteſtatibus ſu-

torem! qui legi ſubjectus non eſt, legem implet, quam ipſe tulit. Ipſe enim legem tulit, ut parentibus debitum officium filii tribuant: Honora, inquit, patrem.

Luc. c. 1. βῦρᾶσαν χάειν παρ' αὐτᾶ, ἐξ ὕψος ὑρανόθεν πρὸς τ̃ ὑψηλοτέραν κ̀ εὐρυχωροτέραν (α) τ̃ ὐρανᾶ ἀναδύχθεῖσαν ὑπ' αὐτᾶ, ὐκ ἀπρεπόζον θείαν σύλληψιν μιμούμε-
Luc. c. 15. νος, ὡς ποτὲ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ, ἀλλὰ πρὸς τ̃ συλληφθέντα ἐν αὐτῇ πρωτέψαξ αὐτ̃ ἐπὶ τ̃ ὑράνιον βασιλείαν· ὃ καζάδηλον ποιῆσαι τ̃ ἀναζάληπλον αὐτ̃
Luc. β'. 6'. τόκον τῇ ὑπ' ὐρανὸν ποιμέσιν εὐαγγελιζόμενοι, ἀλλὰ προσλαβεῖν μ̃ δόξης αἰωνίᾶ, κ̀ εἰσιέναι εἰς τὸν ἄ-
Matth. κε', κα'. φρασον χαρὰν τ̃ τεχθέντος ἐξ αὐτῆς πρεῖᾶ. καὶ γὰ
Ephes. β'. 1'. γόνασι, ὡς γέγραπται ἀφ' τ̃ ἐκκλησίας, τὸν πολυποίκιλον σοφίαν τ̃ θεοῦ διαφότᾶ αὐτ̃, εἰκότως ☪ ἐφίοντο θεοπρεπῶς (β) καπρεῖν τ̃ πανένδοξον αὐτᾶ μητέρα, τ̃ ὡς μάλιστα μ̀ τοι εὑρεθεῖσαν κ̀ αὐτῷ τῷ φύσᾳ ὄντι ἐφετῷ κ̀ ἀγαπητῷ Θεῷ πᾶ ὅλων πρεπόθητον κ̀ σεβασμίαν, εἰς σωτηρίαν παγκόσμιον ἐξ ἀρχαίων ἐκλεχθεῖσαν (γ)
α' Petr. α'. β'. γένεσιν, κ̃ προγνωσιν αὐτ̃ γένεσθαι θεοτόκον ἀειπαρθένον, ἵν̀ κ̀ ἔσεσθε τοῖς ὑποφητικοῖς ὄμμασι προρῶν ὁ προπάτωρ αὐτῆς προφήτης Δαβὶδ ἐν ψαλμοῖς ἐ-
Psal. μδ'. 11. φασκεν· ἄκουσον θύγατερ ☪ ἴδε, ☪ κλῖνον τὸ ὖς σου, κ̀ ἐπιλάθου τ̃ λαῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου τ̃ πατρός σου, ☪ ἐπιθυμήσῃ ὁ βασιλεὺς τ̃ κάλλους σου, ὅτι αὐτός ἐστι κύριός σου, κ̀ προσκυνήσεις αὐτῷ. ἰδεῖν αὐτῆς κ̀ θαυμάσαι τὸν δεδοξασμένον κ̀ ὑπερκλάμπουσαν ἔνθεον

(α) Damascenus loc.cit.Homil.I. in Nat. B. M. pag.830. C. vocat Mariam ὑπεραντὸν τῶν ὑρανῶν ἀκρωρείας πλατύτερον, *Cœlum Cœlorum latitudine latius*.

(β) θεοπρεπῶς. Leg. θεοπρεπῶς.

(γ) Pseudo-Thaumat. Serm. I. in Annunciat. S.M.V. pag.10. φιλότιμος ἄρα τῶν ἁγίων Μαρίαν ἐκ πασῶν γενεῶν μόνην ἡ χάρις ἐκλέλεκται· περὶ ᾗ δὲ ὄντως κ̃ πάντα ἐτύγχανεν· ἐκ ἴσου αὐτῇ ἐκ πασῶν θνητῶν τις γέγονεν ὀρθῶς, *convenienter igitur S. Mariam ex omnibus generationibus solam gratia ele-*

ſuperior eſt, quæ apud ipſum *gratiam invenit*, non illi quidem e Cœlorum altitudine ad eam, quæ ab eo amplior Cœlis facta eſt & excelſior, miſſi ſunt ad divinam incomprehenſibilem conceptionem annunciandam, ut olim Archangelus Gabriel; ſed ut eam in Regnum Cœlorum ad illum, qui in ea conceptus eſt, invitarent: non ut incomprehenſibilem ejus partum univerſo Mundo manifeſtum facerent, fauſto nuncio allato Paſtoribus; ſed ut eam cum æterna gloria aſſumerent, & in *gaudium* ineffabile introducerent *Domini*, qui ex ea natus eſt. Cum enim noſſent, ut per Eccleſiam ſcriptum eſt, *multiformem* Domini ſui *ſapientiam*; ut conſentaneum erat, pie optarunt videre glorioſiſſimam ejus Matrem, quæ ab eo, qui natura ſua deſiderabilis & amabilis eſt, univerſorum Deo præcipue inventa eſt chariſſima & auguſta; quæ ad Univerſi ſalutem ex antiquis generationibus electa eſt *ſecundum* ejus *præſcientiam*, ut eſſet Dei genitrix & Virgo perpetua: quam futuram Propheticis oculis proſpexit progenitor ejus David Propheta, cum in Pſalmis, *Audi*, inquit, *Filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviſcere populum tuum, & concupiſcet rex decorem tuum, quia ipſe eſt Dominus Deus tuus, & adorabis eum*: ut viderent, & admirarentur glorificatam & ſplendidiſſimam ejus divinam pulcritudinem,

Luc. I. 30. *Luc. I. 26.* *Luc. II. 9.* *Mat. XXV 21.* *Epheſ. III. 10.* *I. Petr. I. 2.* *Pſ. XLIV. 11.*

E

elegit. Nam ſapiens revera fuit in omnibus; nec ſimilis ei ex univerſis generationibus ulla unquam reperta eſt. Damaſcenus, qui certe hoc Modeſti Encomium legit, ut pluribus ex locis apparet, in quibus eadem, quæ Modeſtus, fere iiſdé verbis dicit p. 859. C. Homil. I. de Dorm. B. M. V. ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀπολεγμένη, *ab antiquis generationibus electa.*

θεον ὥραν, δι' ἧς ὁ μονογενὴς υἱὸς τ Θεῦ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐζωγράφησε τ ἀνθρωπείαν φύσιν τῇ ὡραιότητι κ τῷ κάλλει τ θεότητος αὐτῦ, θεώσας αὐτὴν ἐν ἑαυτῷ· ἰδεῖν αὐτῆς τὴν κεχαριτωμένην μορφὴν, ἐξ ἧς μορφώσας ἑαυτὸν ἐκ παρθένου ἁγίας, βεβαίως γέγονεν ἐν ἀληθείᾳ, μείνας ὃ ἦν, ὑπάρχων ἐν μορφῇ Θεῦ· ἰδεῖν αὐτῆ τ κρείττονα τ ἄνω δυνάμεων ἁγιαθεῖσαν ἐνύσιον (α) ὑπόστασιν, κ δοξολογῆσαι τ ἁγιάσαντα ὑπερούσιον κ ἐνυπόστατον λόγον τ Πατρὸς, σαρκωθέντα ἐξ αὐτῆς ἐκ παρθένου ἁγίας αὐτῆ. Ϛ διηπόρησαν (β) ἴσως ἐννοοῦντες πῶς ἡ βρεφοκτὴς γέγονε βρεφοπλάστης μήτηρ, ἢ πῶς αὖτη ἔτεκε, κ πάλιν τοῖς ἀνθρωπίνοις ἰδιώμασι τ αὐτῆς προσώπου, ἡ ᾧ ἀχώρητον χωρήσασα, ἡ τὸ πῦρ (γ) τ θεότητος ἐγκαμμύσα ἀφλέκτως, ἡ χωνήσασα ᾧ ποιητὴν τ παντὸς, κ ἐν ἀγκάλαις (δ) βαστάσασα ᾧ φέρουσα τῇ δρακὶ τὰ σύμπαν-

Φιλιπτ. β. ϛ.

(α) ὑπόστασιν. Per ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν intellige Chriſti humanitatem. Hoc enim loco ὑπόστασις ſignificat οὐσίαν, ac proinde reddidi *naturam*. Si enim verteretur *perſona*, locus hic Neſtorianum contineret errorem, a quo Modeſtum longiſſime abeſſe ex plurimis ſcriptionis hujus apparet locis. De hoc ὑποστάσεως ſignificatu Damaſcenus Dialect. Cap. XLII. ait; τὸ τ ὑποστάσεως ὄνομα δύο σημαίνει· ποτὲ μὲν τὴν ἁπλῶς ὕπαρξιν· καὶ δὴ σημαινόμενον τοῦτον ἔστιν οὐσία ἡ ὑπόστασις· ἔνθεν πολλὰ τῶν ἁγίων πατέρων εἶπον τὰς φύσεις, ἤγουν τὰς ὑποστάσεις, *nomen* ὑποστάσεως *duo ſignificat; aliquando ſimpliciter exiſtentiam: quo ſignificatu idem eſt ſubſtantia & hypoſtaſis. Unde quidam ex Sanctis Patribus dixerunt* naturas *ſive hypoſtaſes*. Vide omnino Le Quien ad illum locum, & not. IV. ad cap. XXX. Sozomenus H. E. lib. III. cap. XI. pag. 511. E. de Fidei formula, quam Epiſcopi Orientales ad Occidentis Epiſcopos miſerunt ait, ἡ οὐσίας μὲν ἐν ταύτῃ Θεοῦ μνήμην οὐκ ἐποιήσαντο, τοὺς δὲ λέγοντας ἐξ οὐκ ὄντων τ υἱὸν, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, οὐκ ὀκ Θεοῦ, ἡ ὅτι ποτὲ χρόνος ἢ αἰὼν ὅτε οὐκ ἦν, ἀπεκήρυξαν, *in hac eſſentiæ quidem Dei nullam mentionem fecere. Qui vero dicunt filium ex nihilo, aut ex altera ſubſtantia, non autem ex Deo; & tempus aut ſeculum aliquando fuiſſe, cum is non eſſet, excommunicarunt.*

(β) Pſeudo-Epiphan. de Laud. B. M. V. Tom. II. pag. 291. D. αὐτὴ δὲ ἡ τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων ἔκπληξις· ἔκπληξιν πάντες ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, ... τὸ χερουβικὸν ἡ τὸ σεραφικὸν, ἡ πᾶσα φρικὴ τῶν ἀγγέλων φίβου ἡ τρόμου συνεῖχεν. ἐθαύμασαν δὲ ἐπὶ γῆς οἱ αὐτῇ τ ὡς ἐπουρανίᾳ, ἡ ἐφριξαν, *ipſa enim Cœlorum vir-*

nem, per quam Unigenitus Filius Dei Chriſtus Deus noſter deificatam in ſe ipſo naturam exornavit humanam formæ decore, & pulcritudine divinitatis ſuæ: ut viderent ipſius formam gratia plenam, ex qua cum ſe ipſum formaſſet ex Spiritu Sancto, revera humana forma præditus eſt, manens quod erat *exiſtens in forma Dei:* ut viderent excellentiſſimam præ omnibus ſuperis Poteſtatibus ſanctificatam illam vere exiſtentem naturam, & ut glorificarent illud, a quo ſanctificata eſt, ſupereſſentiale & ſubſiſtens Verbum Patris, quod ex ipſa incarnatum eſt ex Spiritu Sancto ejus. Et fortaſſe ſtupore perculſi ſunt, cogitantes quî fieri potuerit, ut mortali genere orta illius fuerit mater, qui mortale genus plaſmavit; vel quænam & quanta ipſa eſſet in perſonæ ſuæ maternis proprietatibus, ut incomprehenſibilem comprehenderit; divinitatis ignem incombuſta portaverit; mundi conditorem genuerit; qui brachio portat omnia, ſuis in ulnis *Philipp. II. 6.*

virtutes obſtupefecit. Omnes Angeli extaſi perculſi ſunt, Archangeli, Cherubim, Seraphim, & omnis Angelorum militia timore & tremore correpti. Viderunt enim ſuper terram, & in ipſa, & in Cœlis, & horrore capti ſunt.

(7) Pſeudo-Gregor. Thaumat. Serm. III. in Annunc. B. M. V. pag. 29. A. πῶς ἡ ἀπλῆ Μαρία τὸ πῦρ; ὁ θεῖος αὐ φλέγεται τῇ ἄγλῃ ἀστραπούμενος, ἢ φωτεινὴ ἡ φύσις ἡ ἀκατάφλεκτος φαίνοιτο; ἢ ὁ διαπόντιος φησίν· ναὶ, εἰ ἔβλαψεν τὸ πῦρ ἐν ἰρήμῳ τῷ βάτῳ, βλάψει πάντως ἐν Μαρίαν ἐμὴ παρουσία. εἰ δὲ ἐκεῖνο τὸ πῦρ τὸ ἐπαγγελθὲν τῷ τῆς ἀληθείας πνεύματι ἐξ ὑψους παρουσίαν, ὑετίζον τῷ βάτῳ ἐν ὐκ ἔφλεγεν· τί ἂν ἔποιε δεῖ τὸ ἀληθείας, ὐκ ἐν φλογὶ πυρὸς, ἀλλ' ἐν χάρματι ἁγίῳ καταβαῖνον; *quomodo vero Maria divinitatis ferret ignem? Thronus tuus ſplendore illuminatus accenditur, & Virgo te ferre poterit ut non comburatur? Cui Dominus: Immo vero, inquit, ſi ignis in ſolitudine læſit rubum, lædet omnino & Mariam meus adventus: At ſi ignis ille, qui divini mei ex Cœlo ignis adventum deſignabat, rubum rigavit, non combuſſit; quidnam de ipſa veritate dixeris, non in flamma ignis, ſed in ſpecie pluviæ deſcendente?*

(8) Idem Orat. II. in Annunciat. C. p. 16. ἐν ταῖς ἀγκάλαις ὃν ὁ κόσμος τῶν ἁπάντων μέλλει βαστάζεσθαι, *in ulnis tuis Creator*

Ψαλ. ρλ'. κδ'. πάντα, ἡ θεοπάλαμος ὃ ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τοὺς γῆν, καὶ ποιοῦσα αὐτοῖς τρέμειν, ἡ τρέφασα αὐτὸν ὃ Ψαλ. ρλ'. μ'. δι' ὃν δίδοντα ζωὴν πάσῃ σαρκὶ, ὅπως ἀνυμνήσωσι καὶ μεγαλυώσι τοῦ ἐντεῦθεν πρὸς Θεὸν ὑπερκόσμιον αὐτῆς ἄφιξιν.

ϑ'. Ὡσαύτως ὃ καὶ οἱ προσκεφασμένοι θεσπέσιοι ἀπόστολοι ἔσωθεν ἐκ πάσης τῆς ὑφηλίου, ὁδηγούμενοι καὶ συνεργούμενοι ὑπὸ τῆς ἄνωθεν ῥοπῆς, καταλαβεῖν τοῦτο, δι' ἧς (α) κατελήφθησαν ὑπὸ Χριστοῦ, παναγίαν μητέρα, καὶ ἠξιώθησαν τῆς ἐν πνεύματι ἀτίου ἀποστολῆς, τὸ ὑπ' αὐτῆς ὑπερφάνιον ἱερώτατον ἀξίωμα, ὡς μάλιστα μὲν ἤδη ἐπιτυγχανόμενοι, μέλλουσαν ὃ ποτε ϑ'. Κορ. β'. ε'. καὶ προσλαβεῖν τὰ ἐν οὐρανοῖς αὐτῆς ἀγαθὰ, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, τὰ καὶ δι' αὐτῆς δωρηθέντα βροτοῖς τῷ χρόνῳ, καὶ φθάσαι ἐπὶ γῆς τοῦ ὑπερέκεινα τῶνδε τῶν παντὸς ἐν χαίτεσι παρθενίας Θεῷ γέφυραν (β). ὅθεν ἡ θεῖα αὐτῆς βοήθεια θαυμασία γέγονεν εἰς ἡμᾶς, καὶ ἡμᾶς μὲν ἔσωσε, τὸν ὃ ἐχθρὸν καθεῖλεν εἰς τέλος τὰ πανοῦργα μηχανήματα, οὐ πρέσβυς, οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος εἰς τοῦτο αὐτὸ ἐλθών. καθὼς γέγραπται, ὅτι ἡ Ψαλ. ρμ'. ε'. βοήθειά μου ὡς καὶ μείζων ὃ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ δι' αὐτῆς γνωρίσας ἡμῖν ἀνάβασιν ὀρθοδόξου

tor universorum geſtabitur. Et S. Proclus Laud. B. M. Orat. I. apud Combefiſ. pag. 311. ἐ αὐτὸς ὠγκάλαις μητρὸς, καὶ ὑπὲρ πτερύγων ἀνέμων, *ipſe in ulnis Matris, & ambulans ſuper pennas ventorum*.

(α) S. Cyrillus Alexandrinus loc. cit. χαίρεις Μαρία θεοτόκε δι' ὧν τὸ συνεληλυθὸς πᾶσι τῶν ὅλων ἐκλάμψαν, *ſalve Maria Deipara, per quam duodecim Apoſtolorum decus eſt electum*.

(β) Item de Chriſto proprie dixit S. Gregor. Thaumat. ſive quis alius Auctor Orat. in S. Theophania pag. 33. A. Σὺ ἐ τοῦ γῆν ᾧ τ' οὐρανὸν γεγενέσθαι τῷ ἁγίῳ σε ὀνόματι, *tu qui Terram & Cœlum tuo Sancto Nomine quaſi ponte junxiſti*. Sed S. Ephræm

eum geſtaverit; illum foverit, *qui reſpicit terram & facit eam tremere*; quæ illum, qui *dat eſcam omni carni*, nutrierit: ut hymnis celebrarent & magnificarent illius ex hoc mundo cœleſtem ad Deum profectionem. Pſal. CIII. 32. Pſ. CXXXV. 25.

IX. Prædicti item divini Apoſtoli ex omni terra, quæ ſub ſole eſt, properarunt vi ſuperna ducti & impulſi, ut eam invenirent ſanctiſſimam Matrem, per quam electi a Chriſto digni facti ſunt, qui in Spiritu Sancto Apoſtolatum, ſanctiſſimam omnium, quæ a Deo tribuuntur, dignitatem aſſequerentur: quæ prope erat ut conſequeretur, & perciperet in Cœlis ipſius bona, *quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcenderunt*, quæ per ipſam humano generi ſunt donata: quæ virginitatis gratiâ pons Dei futura erat in terra ultra hunc Mundum: unde mirificum ab eo auxilium nobis profectum eſt; & nos quidem ſervavit; diaboli vero ſceleratas artes in æternum ſuſtulit, non legatus, non Angelus, ſed ipſe Dominus; qui ad hoc ipſum venit; quemadmodum ſcriptum eſt, *Auxilium meum a Domino, qui fecit Cœlum & terram*; & per ipſam cognitum nobis fecit aſcen- I. Corinth. II. 9. Pſ. CXX. 2.

Ephræm apte illud ipſum accommodavit ad B. Mariam Orat. Deipar. T. III. pag. 528. γέφυρα κόσμου παντὸς ἀφ' ὑψηλοτέρου ἕως ἀνάστασις, *pons totius Mundi, qui ducit ad ſupermundanum Cœlum*. Et S. Proclus apud Combefiſium Auctar. Tom. I. pag. 303. ἡ μία θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους γέφυρα, *Dei ad homines unicus pons*. Et S. Jo: Damaſcenus B. Mariam ad eundem modum ſcalam vocat, quæ in terra poſita ad Cœlos pertingit, Homil. I. in Nativ. B. V. pag. 873. E. κατεσκεύασεν ἑαυτῇ ὑψηλὴν κλίμακα, ἣν ὁ βλέπων ὄντως ἐπίστατο, ἡ δὲ μεγάλη πρὸς αὐτὴ ἡ θεοπόνητος, ἐφ' ἣν ὁ θεὸς ἀναβαίνει, *ſcalam fabricavit, cujus ima pars in terra defixa eſt, ſum-*

δόξα πίστεως, καὶ ἀϊζωΐας τὸ εἰς οὐρανὸν φερούσης. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν σεβασμιωτάτῃ προσαγωγῇ ἱέναι (α) πρὸς ἑῴαν βλεπούσῃ φιλοφόρῳ πύλῃ (β) τῇ κατοικούσῃ ἐν Σιὼν, καὶ ἔστι ἐνθειοτάτη προγνώσει τῆς αὐτῆς μετοικήσεως, καὶ ἐξ ἐνεργείας (γ) ζωοποιοῦ καὶ παναγίου πνεύματος προορισθεῖσα καὶ ἐκφανθεῖσα ὑποφητικῶς, ἐν ᾗ ψεῦδος οὐ προσεπέλασεν, ἀλλ' ἡ μόνη παναληθινὴ ζωοποιὸς ὁδὸς ὤδευσε καὶ ἐν αὐτῇ ἦρεν ἡμᾶς πρὸς τὸν πατέρα αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν καὶ Θεὸς, Φάσκων ἐν εὐαγγελίοις· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. πρὸς ἣν καὶ ὠσφρησάμενοι ἐχαρέπιζον τὴν πανύμνητον θεομήτορα, καὶ ὡς μέλοντες προπέμψαι πρὸς κύριον τὸν σὺν αὐτῇ προπεμφθέντα ὑπ' αὐτῶν εἰς οὐρανοὺς, τοῦ ἐκ θείας χάριτος προπομπὸς ὕμνους διαγγελιζόμενοι αὐτῇ, οἱονεί πως εἰκότως, φάσκοντες·

Ιεχετ. μή. α'.

Ioan. 14. 6.

ι'. Χαίροις ὡραιόθητε Θεῷ, ἔμψυχε (δ) ναὲ τοῦ ἀχωρήτου ὑψίστου, ἐν ᾧ ἡ ἄκτιστος ἐνυπόστατος σοφία Θεοῦ

summa autem ad Cœlum usque porrigitur, qua Deus innitatur. Eadem Analogia D. Chrysost. Tom. II. de Baptis. Christi pag. 370. C. vocat Baptismum Joannis *pontem* inter Judaicum & Christi Baptismum.

(α) ἴεναι. Sic Codex, mendose ut arbitror. Lego ἢ ὡς τῇ.

(β) Hierony. L. II. adverſ. Pelagian. *hæc est porta Orientalis clausa, per quam solus Pontifex ingreditur, & nihilominus semper clausa est*. Et Comment. in Ezechiel. Cap. XLIV. Tom. V. col. 338. *pulcre quidam portam clausam, per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, & Dux cui porta clausa est, Mariam Virginem intelligunt, quæ ante partum & post partum Virgo permansit*. Et Damascen. Hom. I. in Dormit. B. M. V. p. 864. num. 9. ubi legendum ἀνειγομένη. Et Homil. in Annunciat. pag. 838. χαίρεις μόνη ὡς παρθένος παρθένε, ἡ ἐν παρθενίᾳ τέκνα ἐν ὡς τέκνῳ ἐν μητρὶ τέκνου, παρθένος διαμένουσα. χαίρεις μόνη ὡς πύλαις πύλη κεκλεισμένη, ἐν μέσῃ πύλαις, ὡς σέλασι στεγνουμένη, *salve sola inter virgines Virgo, quæ ante partum, & in partu, & post partum Virgo permansisti. Salve porta e portis sola clausa, & sola*

aſcenſum orthodoxæ fidei, & beatæ vitæ, quæ ducit ad Cœlum. Jam vero prævisa & Prophetice prænunciata eſt in illo auguſtiſſimo aditu, ſeu in illa lucifera porta, quæ poſita in Sion ad Orientem reſpiciebat; quæque diviniſſimum fuit præſagium incolatus, & operationis vivifici & Sanctiſſimi Spiritus; ad quam portam nullum acceſſit mendacium, ſed ſola & veriſſima vivificatrix via per eam proceſſit, & per ipſam nos ad Patrem ſuum adduxit Dominus noſter & Deus, qui dicit in Evangelio: *Ego ſum via, veritas, & vita: nemo niſi per me venit ad Patrem*. Ad quam cum perveniſſent Archangelorum modo omnibus celebratam hymnis Deiparam ſalutarunt, & cum in eo eſſent, ut illam deducerent ad Dominum, quem antea euntem in Cœlum cum ea comitati fuerant, hymnos divina gratia conceptos inter præeundum concinendo, læta fauſtaque nunciantes, ut conſentaneum fuit, in hunc fere modum dicebant:

Ezechiel. XLIV. 1.

Jo. XIV. 6.

X. Ave multum Deo deſiderabilis, vivum incomprehenſibilis Altiſſimi Templum; in quo increa-

ſola e civitatibus munita turribus Civitas. Vid. & Pſeudo-Thaumaturg. Serm. III. pag. 27.

(7) Ἀκαρίας. Legendum puto unica voce Ἀκηρίας.

(8) S. Baſil. Seleucien. in S. Deipar. in Auctar. Combefiſ. Tom. I. pag. 592. ἐκεῖθεν γὰρ ἐπάρχεται ἔτος ἀρίδικος ἔτι ἀ ἐαρινὴ ἰσημερία ἀναπαλίμπους, ὁ μέγας ἐν ἔτι κεφάλαιον ἀρχιερεύς, ὁ ἐξ ἑνὸς πάτρα μαχαιρίδη, ἀμήτωρ ἐν ἀνάτωρ· ἀμήτωρ ἐν θεῷ πατρός· ἀνάτωρ ἐν τῇ ἀ μητρός, *quia Templum exiſtis Deo vere dignum, caſtitatis aromatibus bene odoratum, magnus in te inhabitabit Pontifex, qui ſecundum ordinem Melchiſedec ſine matre eſt, ac ſine patre: Ex Deo Patre ſine matre; ex te matre ſine patre*. S. Cyrill. Alexandr. Tom. V. Par. II. Encom. in S. Mariam Deipar. pag. 380. χαίρεις Μαρία, ἡ κεκαλυμμένη πύλη, μᾶλλον δὲ ἅγιον, κεκλεισμένη ἡ παρθένος Δαβὶδ λέγει, ἔτος πύλη ἐν δικαιοσύνῃ, *ſalve Maria, templum indiſſolubile, ſeu potius Sanctum, quemadmodum*

Θεοῦ Πατρὸς ἐνοικήσασα, ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν τοῦ σώματος αὐτοῦ Χριστὸς ὁ Θεὸς, ὁ τὴν ἑαυτοῦ ἀνάπαυσιν δι' ἐμοῦ ἐν σοὶ εἰς παντὸς κόσμου σωτηρίαν, καὶ προσλαβεῖν σε διδοκήσας εἰς τὴν αἰωνίαν παννύχιον αὐτοῦ ἀνάπαυσιν. Χαίροις, παναγία θεοτόκε, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης, κύριος Ἰησοῦς, ὁ αἰρεποιήσατό σε γενέσθαι αὐτοῦ νοερὰν βασιλείαν ἐπὶ γῆς, καὶ ἀφ' σοῦ δωρησάμενος ἡμῖν τὴν ἐπουράνιον αὐτοῦ βασιλείαν, ἐν ταύτῃ σε εἰσώσωμον ἐν ἀφθαρσίᾳ (a), καὶ πάντων ἐνδοξοτέραν προστάξαν, εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος. Χαίροις ἡ ἀντίληψις ἡ ἐνθεος ἀεὶ τοῖς δυσεβοῦσιν, ἐξ ἧς Χριστὸς ἀντελάβετο ἡμῶν τὸ γένος, καὶ ὑ-
Ανα. α'. ψωσε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, διαπελίσασα ἡμᾶς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. σώζει (β) γὰρ ἀληθῶς ἐκ πάσης θλίψεως τοὺς ὁμολογοῦντάς σε θεοτόκον, ὁ μυσταγωγήσας σε Θεὸς γενέσθαι πρὸς αὐτὸν, καὶ πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν. Χαίροις Ἰωακεὶμ θύγατερ, καὶ μῆτερ τοῦ δημιουργήσαντος Θεοῦ τὰ σύμπαντα, ἡ ὑπ' αὐτοῦ προκληθεῖσα εἰς λῆξιν μακαριότητος, καὶ πάσης ὑπερτέρας τῆς ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανῷ μακαριζομένων ἁγίων ταγμάτων. Χαίροις ἁγιάτων πηγὴ, ἡ πηγάσασα τὸν ἰώμενον πᾶσαν νόσον Χριστὸν, βρύουσα μυστικῶς τὸ χάριτος τοῦ ζωοποιοῦ καὶ παναγίου αὐτοῦ πνεύματος τὰ ἀλλόμενα πολυμηδὲν εἰς ζωὴν αἰώνιον ναάματα, τὸν δὲ μέλα-

dum clamat Propheta David dicens, Sanctum eſt Templum tuum, mirabile in æquitate : legendum enim ἀγιατόλυβδε ναὸς. Vide Pſeudo-Thaumaturg. pag. 27., & Pſeudo-Epiphanium pag. 297. in quibus ἁγίασμα ναὸν ſive ἄφθαρτον ναὸν reperies.

(a) Nazianzenus Criſoſt. Pat. v. 2579. Σὺ μὲν μακάρων διάπυρον πόλιν, Ἄφθαρτον ναὸν ἔχεις βέβηκεν ἀλλαχοῦ, Ἀφθαρσίας τ' ἄμφιτον ἐσθῆτα, Καὶ τ' ἀγγέλους ὑπὲρ Θεὸς ἐγκατοικίζει.

Τὸν

creata & ſubſiſtens Sapientia Dei Patris inhabitavit, ſuique corporis Templum Chriſtus Deus ædificavit; qui ſuam in te requiem ad Univerſi ſalutem invenit; teque ſibi complacuit ad æternam & glorioſiſſimam ſui requiem aſſumere. Ave Sanctiſſima Deipara, quod Rex gloriæ Dominus Jeſus, cum te elegiſſet, ut ſupra terram eſſes ſpirituale ejus Regnum, ac per te Cœleſte ſuum Regnum nobis donaſſet, in eo juſſit te in incorruptibilitate corporis ſecum eſſe conſortem, & omnes gloria ſuperare ad ſui Patris & Spiritus Sancti gloriam. Ave perpetuum & divinum eorum auxilium, qui pie Deum colunt; ex qua Chriſtus noſtro generi opem tulit, *& erexit cornu ſalutis nobis*, ut veritatis ſuæ *Luc. 1.69.* verbum omnibus gentibus annunciaremus. Quotquot enim te Dei genitricem confitentur, eos revera ab omni afflictione ſervat Deus; qui te ad ſe adduxit, ut apud ſe eſſes intercedendi cauſſa pro nobis. Ave Joachim filia & Mater Dei, qui condidit omnia; quę ab eo vocata es ad beatitudinis ſedem, quæ omnem ſuperat Sanctorum Ordinum beatitudinem, qui tum in Cœlo, tum in terris beati prædicantur. Ave fons remediorum; quæ Chriſtum effundis, qui ſanat omnes morbos; qui vivifici Sanctiſſimique Spiritus ſui gratia fluminis modo myſtice emittit fluen-

F ta

Tu quidem Beatorum Cœli pavimentum tenes, ab omni concretione mortali libera, incorruptionis pallio induta, ſemper habita ut Deus, ſenectutis expers.

(ß) Contra εἴ τις οὐ δοκεῖ τὴν Μαρίαμ ἀπολαμβάνει, καὶ τῆς θεότητος. *ſi quis exiſtimat Mariam non eſſe Genitricem Dei, a Divinitate eſt ſeparatus*, ut ait Nazianzenus Ep. I. ad Cledonium p. 738. D.

μέλας ειλάμψόν σε ἐκθρέψαι ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύ-
Ψαλ. μβ. σεως αὐτοῦ. Χαίροις, φωτὸς ἀϊδίου πανένδοξος μήτηρ,
β. τοῦ φύσει καὶ οὐσίᾳ ὄντος ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ σοῦ λάμ-
Ψαλ. δ'.ζ. ψαντος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ οὐσίᾳ ἐπὶ γῆς, καὶ σημειώσαντος
ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου αὐτοῦ. ὑφ' οὗ καὶ μετὰ δό-
Ψαλ. ριγ'. ξης κληθεῖσα Θεία χάριτι εἶναί σε καλυπτήριον ἐν φωτὶ
ζώντων. Χαίροις βροτοῦ ἡ πρὸς Θεὸν καταφυγὴ (α), τοῦ
Ψαλ. μί.α'. ἐκ σοῦ προσλαβόντα ἡμᾶς καὶ ῥυόμενον ἡμῶν καταφυ-
γεῖν καὶ δυνάμεις, ἐπιτελοῦντα δι' ἡμῶν μεγάλας
ἰάσεις καὶ δυνάμεις ἐν κόσμῳ, πρὸς ἐπίδοσιν αὐξή-
σεως χριστιανῶν ἐκλογῆς, προσκαλεσάμενόν σε, ὦ μα-
καρία θεοτόκε, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἀφάτου διαλλα-
γῆς καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ τοῦ ῥυομένου εἰς ἡμᾶς διὰ
σοῦ. Χαίροις, θεόθεν τὸ κειμήλιον (β) τῆς ἐπουρανίου
Ισαι. α'.λ'. βασιλείας, ἐν ᾧ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρ-
τίαν τοῦ κόσμου ἐνορυφορήθη, ὁμηγύρεως (γ) χάριν ἑορ-
τῆς ἐπουρανίων ἀγίων ἀγγέλων καὶ ἐπιγείων βροτῶν,
τὸ προσαχθὲν ἀνενεχθῆναι ὡς ὑπερένδιμον ἐν τῇ ἄνω ἐκ-
Εβρ. β'.κγ'. κλησίᾳ τῶν πρωτοτόκων. Χαίροις μήτηρ παναγία τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, τοῦ γεγονότος διὰ σοῦ μεθ' ἡμῶν,
καὶ ἡμεῖς (δ) ἐν αὐτῷ, καθὼς (ε) καλὸν ἐστί σε, ὡς
κυρίως καὶ ἀληθῶς θεοτόκον ὑμνῆσαι καὶ προσκυνεῖ-
σθαι ὑπὸ πάντων εὐσεβούντων ἐπὶ γῆς, ἀλλὰ
καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς ὑπὸ ἁγίων ἀγγέλων, ὡς πάνσεπτον
μη-

(α) Sic S. Ephræm Serm. Lat. *I. all.* pag. 576. *Tom.* 3. *Ave peccatorum perfugium.*

(β) S. Proclus laudat. in SS. Dei Getric. pag. 302. τὸ ἀμόλυντον τῆς παρθενίας κειμήλιον, *impollutus virginitatis thesaurus.* S. Cyrillus Alex. Encom. in S. Deipar. χαίρεις Μαρία τὸ κειμήλιον τῆς οἰκουμένης, *salve Maria terrarum orbis thesaurus.* Pseudo-Epiphan. pag. 292. τὸ παράρρητον τῆς οἰκονομίας κειμήλιον, *thesaurus dispensationis plane arcanus.* Et pag. 397. ὦ παρθένε ῥωμαὶ τῆς

ta ſalientia in vitam æternam; qui te accerſivit, ut te *ſuper aquam refectionis* ſuæ educaret. Ave æterni luminis glorioſiſſima Mater veri naturâ & eſſentiâ Dei, qui ex te ſuper terram in noſtra ſubſtantia reſplenduit, & *ſignavit ſuper nos vultus ſui lumen*; a quo cum gloria vocata es Dei gratiâ, ut ſis *coram eo in lumine viventium*. Ave mortalium perfugium apud Deum, qui ex te nos aſſumſit, & factus *noſtrum refugium & virtus*; qui per nos magnas perficit curationes & miracula in mundo ad profectum & augmentum vocationis Chriſtianorum; qui te vocavit, o Beata Deipara, in memoriam æternam ineffabilis miſericordiæ & dilectionis ſuæ, quæ per te in nos extitit. Ave divinitus comparatus Cœleſtis Regni theſaurus, in quo *Agnus Dei, qui tollit peccatum Mundi*, ſtipatus eſt feſtivitatis gratia a ſimul congregatis Cœleſtibus Sanctis Angelis, & terreſtribus hominibus; deſtinatus, ut tanquam pretioſiſſimus, in ſupernam *Eccleſiam primitivorum* aſporteris. Ave Sanctiſſima Salvatoris noſtri Dei mater, qui per te nobiſcum fuit, & nos in illo: quique te dignam fecit, quam ut Dei proprie & vere Genitricem tum in terra omnes, qui te colunt, tum maxime in Cœlis Sancti Angeli ut auguſtiſſimam Domini ſui Ma-

Pſ. XXII. 2. Pſal. IV. 7. Pſal. LV. 13. Pſ. XLV. 1. Joan. I. 29. Hebr. XII. 23.

F 2 trem

* ἀκλινῆ κειμήλιον. *O Virginem ſtupendum Eccleſiæ theſaurum.*

(7) ἐμαγέως. Lego ἐμφανῶς.

(8) Et quod ſumus in Eccleſia, quæ eſt Corpus Chriſti, & per Euchariſtiam: *qui enim*, ait Dominus Jeſus, *manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in eo.*

(9) ἢ ἅπαξ. Lego ἢ ἅπαξ.

μητέρα τοῦ δεσπότου αὐτῶν. Χαίροις ἱερωτάτη μῆτερ ἀειπαρθένε, ἡ χωνήσασα Ⓦ ἐκ σοῦ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου Χριστὸν Ⓦ υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐν θεότητι τέλειον, καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον· ἥνωται ἐν δύο φύσεσι (α) καὶ θελήμασι καὶ ἐνεργείαις θέλοντα καὶ ἐνεργοῦντα ὡς Θεὸν, θέλοντα, καὶ ἐνεργοῦντα ὡς ἄνθρωπον, ἕνα Ⓦ αὐτὸν ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως ἔχοντα ἐν ἀμφοτέροις τὴν ὑξυσίαν, ᾗς ὃν καὶ ἐνδημοῦσα ἐν παῤῥησίᾳ δυσώπησον ὕτω φρουροῦσαν ἀεὶ εὐσεβῶς φυλαχθῆναι τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν. Χαίροις, σεμνὴ παναχράντε θεοτόκε· ὁ γὰρ ἐξ ὑψους ἐνοικήσας ἐν γαστρί σου κύριος ὁ Θεὸς, μὴ λιπὼν (β) τοὺς οὐρανοὺς, ὥσπερ ἐν παστάδι ὑπηγείῳ ἀσυγχύτως αὐτὸς κατῴκησέ σε· ἀπὸ ταύτης τῆς σωσκαίρου ὑπηγείου παστάδος ὡδαγωγέως εἰς κρείττονα ἐπουράνιον παστάδα, ἣν καὶ Δαβὶδ σοῦ ἐδωρήσατο τοῖς ἁγίοις ὡς ἐφιμνύων αὐτοῖς. Χαίροις, ἱλαστήριον (γ) τὸ θειότατον καὶ θεοῤῥυτον, δι' οὗ ὁ τοῦ σύμπαντος κόσμου προῆλθεν ἱλασμὸς καὶ σωτὴρ Χριστὸς ὁ Θεός. ἐκ σοῦ γὰρ, παναγία θεοτόκε, ἐνδυσάμενος τὸ ἐκ πνεύματος ἁγίου τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ὡδαπέτασμα, προῆλθεν
Εβρ. ι'. ε'. ἀρχιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ, ὡς γέγραπται· ὁ προσλαβεῖν σε καταξιώσας, δωρούμενος ἀεὶ,

(α) Locus insignis adversus Monothelitas. S. Damascenus itidem Hom. I. in Dormit. B. M. V. pag. 860. A. B. Θεὸς τε αὐτὸς ἅμα καὶ ἄνθρωπος . . . φέρων ἐν ἑαυτῷ . . . Θεῖόν τε θέλημα καὶ ἀνθρώπινον θέλημα, θείαν ἀίρεσιν, ἅμα δὲ καὶ ἀνθρωπίνην αἵρεσιν, αὐτεξούσιά τε δύο, θεῖόν τε ἅμα καὶ ἀνθρώπινον, καί τε θεῖα θαύματα καὶ ἀνθρώπινα πάθη, *Deus ipse simul & homo, ferens in se ipso divinam voluntatem, & humanam voluntatem, divinam operationem, & humanam operationem, duas quoque liberi arbitrii facultates, divinam pariter & humanam, & divina miracula, & humanas affectiones.*

(β) S. Basil. Seleucien. Orat. XXXIX. pag.

trem hymnis celebrent & adorent. Ave Sanctiſſima Mater ſemper Virgo, quæ genuiſti ex te incarnatum ex Spiritu Sancto Chriſtum Dei filium, perfectum in divinitate, perfectum in humanitate; id eſt in duabus naturis, & voluntatibus, & operationibus volentem & operantem ut Deum; volentem & operantem ut hominem; unum eumdemque ſine confuſione; ſine diviſione habentem in utriſque poteſtatem; apud quem cum præſens ſis cum fiducia, illum exora, ut Eccleſiam ſuam ſemper ita pie ſentientem cuſtodiat. Ave veneranda & immaculata Dei Genitrix: qui enim e Cœlorum altitudine in utero tuo, non relicto Cœlo, tanquam in terrena patria Chriſtus Deus habitavit, ipſe te dignam fecit, quæ ab hac temporali terrena patria ad præſtantiorē cœleſtem patriam proficiſcerere, quā per te Sanctis eam expetentibus donavit. Ave propitiatorium diviniſſimum & in Deo fundatum; per quod proceſſit propitiatio Mundi univerſi, Salvator Chriſtus Deus. Ex te enim Sanctiſſima Deipara indutus ex Spiritu Sancto carnis ſuæ velo proceſſit *Sacerdos*, ut ſcriptum eſt, *ſecundum ordinem Melchiſedec*; qui apud ſe ſtatuit te aſſumere, ut a te exoratus ſemper Orbi *Hebr. V. 6.*

ter-

pag. 218. A. ἦλθε δὲ κάτω ἐφ' ἡμᾶς, ἐξ ὑπερῴων ἐλθὼν ἐπὶ τὰ ἄνω ἐφ' ἡμᾶς. ἐ γὰρ τοπικὴ γέγονεν ἡ καταβασις, ἀλλὰ θείᾳ οἰκονομίᾳ συγκαταβασις, *totus præſto es terram habitantibus, neque tamen a cœleſtibus prorſus abſens: non enim localis deſcenſio fuit, ſed divina facta eſt condeſcenſio.*

(7) S. Ephræm itidem B. Mariam Tom. III pag. 525. vocat τὸ ἱλαστήριον ἡμῶν, *noſtrum propitiatorium*. Sanctus vero Cyrill. Alexan. Encom. B. M. Deiparæ pag. 381. rotundius ait: χαίρει Μαρία θεοτόκε, δι' ἣν πᾶσα κτίσις σώζεται, *ſalve Maria Deipara, per quam omnis ſalvatur fidelis ſpiritus.*

ἀεὶ, καὶ δυσωπούμενος διὰ σοῦ ἱλασμὸν τῷ οἰκουμένῃ. Χαίροις, Μαρία, ὁ νοητὸς καὶ ὑπεραγλαΐσας παράδεισος, ὡς ἐκ πνεύματος ἁγίου καρποφορήσασα καὶ ἐκ Θεοῦ πατρὸς φωτὸς καρπὸν τῆς ζωῆς καὶ ἀθανασίας Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν. ὃν μεταλαχόντες τῇ εἰς αὐτὸν ὀρθῇ πίστει ἐζωοποιήθημεν, καὶ τῷ σώματι ἀφθάρτῳ κατασκευωθέντες ἐν παραδείσῳ, καὶ διὰ σοῦ ἀνοίξαντα ἡμῖν τὴν εἰς αὐτὸν εἴσοδον. Χαίροις μεγάλων δέσποινα (α), παναγία θεοτόκε. ἐξ ἧς ὁ τῶν παντὸς ὑπέρθεος Θεὸς καὶ ὑπερέλαθος ἡμῶν δεσπότης, κοινωνήσας τοῦ τῶν βροτῶν ἡμῶν φύσεως καὶ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας, προῆλθεν ἐν κόσμῳ, καταξιώσας καὶ ἡμᾶς κοινωνοὺς γενέσθαι τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως. ὁ χαριτώσας σε εἰς νοητὴν αὐτοῦ πόλιν (β), καὶ προσκαλεσάμενός σε κύριος τῶν δυνάμεων ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ. Χαίροις λιμὴν (γ) παντόσμε καὶ ὑπερφαέστατε, ἡ ἀναδειχθεῖσα υἱοῦ Θεοῦ ἀληθὴς θεοτόκος. ἐν γὰρ τῷ πελάγει τοῦδε τοῦ βίου χειμαζομένη ἡ ἀνθρωπότης σέσωσται ἐν σοὶ, καὶ διὰ σοῦ ἀντελήσατο χαρίσματα καὶ αἰώνια ἀγαθὰ υἱοῦ τοῦ θαυμάσαντός σε ἐν τῷ νυῦ καιρῷ, καὶ ὑπερδοξάσαντός σε εἰς αἰῶνα αἰῶνος.

β. Πατρ. α'. Ψαλμ. ξ'.

ια'. Καὶ οἱ προλεχθέντες ἐσταλμένοι θεόθεν ἄγιοι ἄγγελοι, ὑπισάντες τῇ προμήθει, ἅτε νοεροὶ καὶ ἀόρατοι

(α) Nazianzenus Chriſt. Pat. v. 633. Δέσποινα παντὸς μῆτερ βασιλῆος, *Domina quæ cunctis imperas, imperatoris mater.*

(β) Pſeudo-Thaumat. Serm. III. p. 27. ἄπιθι πρὸς τὴν ἔμψυχον πόλιν, ἐπὶ ἣν ὁ σωτὴρ ἔλιπε· δεδόξασται γὰρ καὶ ἐπὶ σοὶ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ, *vade ad animatam Civitatem, de qua dixit Propheta, gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei.* Et S. Ephræm T. III. pag. 529. πόλις τοῦ θεοῦ, ἐπὶ σὲ δεδόξασται λελάληται ἐπὶ σοῦ, *Civitas Dei, de qua gloriosa dicta sunt de te.*

(γ) S. Ephræm Serm. Latin. pag. 576. Tom. III. G. L. *Tu enim noſter es portus, o Vir-*

terræ tribuat propitiationem. Ave Maria, ſpiritualis lucidiſſimus Paradiſus: tuliſti enim ex Spiritu Sancto vitæ & immortalitatis fructum, ex Deo Patre genitum, Chriſtum Deum noſtrum; cujus per rectam in eum fidem participes, vivificati ſumus; qui tibi in incorruptibili corpore tabernaculum in Paradiſo locavit, & per te nobis illuc aperuit ingreſſum. Ave mortalium Domina, Sanctiſſima Deipara; ex qua, qui ſuper omnia eſt Deus & clementiſſimus Dominus noſter, particeps totius, excepto peccato, mortalis naturæ noſtræ, proceſſit in Mundum, noſque dignos fecit, qui eſſemus *divinæ* ejus *naturæ conſortes*; qui ea te donavit gratia, ut ſua eſſes Civitas intelligibilis, teque vocavit *Dominus virtutum in Civitatem ſuam*. Ave ornatiſſime & lucidiſſime portus, quæ a Deo facta es vera Dei genitrix: jactatum enim in hujus vitæ pelago genus humanum in te ſervatum eſt; ac per te dona & ſempiterna bona eſt adeptum ab eo, qui te in præſenti tempore maximi fecit, & in ſeculum ſeculi glorificavit. II. Petr. I. 4. Pſ. XLVII. 9.

XI. Et prædicti quidem Sancti Angeli a Deo miſſi, aſſiſtentes Dei Genitrici, ut qui ſunt intellectua-

o Virgo intemerata, & præſens pia auxiliatrix: & infra ib. col. 2. B. *Ave portus tranquillissime, & a fluctibus procelliſque agitatorum liberatrix deſideratiſſima*. Et pag. 534. χαῖρε ὁ λιμὴν τῶν σαλευ-τῶν, ἀγκυρα, *ave portus navigantium, & protectio*. Et pag. 546. τῶν ἀβυθίστων χειμαζομένων σὺ λιμὴν, *jactatis fluctu ſine ulla ope tu es portus*, pag. 547. E. χαῖρε τὸ τῶν πιστῶν, λιμὴν πανωφελέστατον, *ſalve murus fidelium, portus periclitantium*.

τοι ὄντες, θεασάμενοι τὸ ὑπερένδοξον τῆς σωτῆρος αὐτῆ θείας χάριτος καὶ δυνάμεως, ἐξίσαντο ἐκπληττόμενοι εἰς τὸ περὶ αὐτῆς θεῖον ἀκατάληπτον μυστήριον. Καὶ οἱ μὲν ἤτοι ἔχαιρον καὶ ἠγάλλοντο περιλαβεῖν αὐτὴν ὡς μητέρα τοῦ δεσπότου αὐτῶν· οἱ δέ γε ἀπόστολοι ἀπορφανισθῆναι σωματικῶς τῆς θεομήτορος ἐλυποῦντο, οὐχ ἧττον τῆς ἱερᾶς ἐκείνης νυκτὸς, καθ' ἣν μυσταγωγούμενοι τὰ σύμβολα τῆς παντὸς κόσμου σωτηρίας, ἤκουον περὶ
Ἰωαν. ιδ'. τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ, ὅτι ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Εἶτα περιχορευομένης ὁρατῶς καὶ ἀοράτως τῆς παναμώμητου θεοτόκου ὑπὸ πατέρων χορῶν, ἐνδεχομένων τὸ περὶ αὐτῆς θεόθεν πρόσταγμα, ὡς λόγος, καὶ ἐπαγγε-
Ματθ. κ'. λίαν αὐτὴ, οὐκ ἀπιέναι ἐν μέσῳ εἶναι, καὶ ὀφθῆναι τῇ μητρὶ αὐτοῦ ὁ ὑπεράγαθος Χριστὸς ὁ Θεὸς, ὡς αὐτῷ μόνῳ ἔγνωσται· ἡ δὲ μακαρία συνεχομένη ἀεὶ τῷ θεομητορικῷ θείῳ πόθῳ πρὸς αὐτὸν θεασαμένη ἐζήτει
Ψαλ. λ'. τοῦ σώματος ἁγίου, εἰς χεῖρας αὐτοῦ προσθεμένη τὸ παμμακάριστον αὐτῆς καὶ παναγίαν ψυχήν.

ιβ'. Βαβαὶ, κεκοίμηται, κεκοίμηται, κεκοίμηται ἡ τοῦ ζωὴν, καὶ ἀνάστασιν τοῦ κόσμου γεννήσασα· ἧς τῇ χάριτι μετέχει πᾶσα νοερὰ καὶ λογικὴ φύσις ζωὴν τὴν αἰώνιον, τὸν σκυλεύσαντα ᾅδην καὶ θάνατον, καὶ Δράκοντα καταργήσαντα, καὶ μέλλοντα κελεύσματι ἀνιστᾶν τοὺς
Ἐφ. δ'. ιδ'. ἀπ' αἰῶνος θανέντας, καὶ ἐν αὐτῷ κοιμηθέντας, τὰ πεφυ-
Θεσσαλ. δ'. ιδ'. κότα καὶ εἰπόντα κύριον· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή·
Ἰωαν. ια'. κα'. ἐπο-

ctuales & inviſibiles, ut maximam perſpicerent gloriam divinæ gratiæ & virtutis, quæ erat cum illa, perculſi ſunt ſtupore & extaſi ad divinum & incomprehenſibile de ea myſterium. Atque illi quidem gaudebant & exultabant, quod ipſam ſuſcepturi eſſent Matrem Domini ſui. Apoſtoli vero, quod illâ, quod ad corpus attinet, orbarentur, non minus angebantur animo, quam ſacra illa nocte, cum initiati ſymbolis ſalutis univerſi Mundi, audierunt a Salvatore Chriſto, *Triſtitia implevit cor veſtrum*. Deinde cum viſibiliter & inviſibiliter circa Dei Genitricem, omnigenis canticis celebratam, uterque Chorus, dato divinitus de ea mandato obtemperans, aſſultaret, clementiſſimus Chriſtus Deus, ut ferunt, juxta promiſſionem ſuam non eſt dedignatus eſſe *in medio eorum*, & Matri ſuæ ſe in conſpectum dare eo modo, qui illi uni cognitus eſt. Beata autem Maria materno ſemper capta divinoque deſiderio, in illum reſpiciens e ſancto egreſſa eſt corpore, & beatiſſimam ſanctiſſimamque ſuam animam *in ejus manus commendavit*. Joan. XVI. 6. Matth. XVIII. 20. Pſ. XXX. 6.

XIII. Papæ obdormiit, obdormiit, obdormiit illa, quæ vitam & reſurrectionem genuit Mundi; cujus gratiâ omnis intellectualis & rationalis natura particeps eſt illius vitæ æternæ; Dominum ſcilicet, qui infernum deſpoliavit, mortem & *Diabolum deſtruxit*, & *in juſſu* ſuſcitabit quotquot unquam mortui fuerint, & in ipſo dormierint; quique dicit in Evangelio, *Ego ſum reſurrectio & vita*. Illum Hebr. II. 1. II. Theſſa. IV. 16. Joann. XI. 24.

ἑπομένη αὐτῷ ὡς μήτηρ αὐτοῦ καὶ παραγία καὶ πρὸς αὐ-
Ierem. ιζ. ιδ'. τὸν ὑποφητικῶς οἱονεὶ φάσκουσα· ὐκ ἐκοπίασεν ἡ καρδία μου, καταλοιπηθεῖσα ὀπίσω σου, καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου ὐκ ἐπεθύμησε. σήμερον κεκοίμηται ἡ ἀναπαύσασα ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς πλὴν τερπνότητα τῶν Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ καὶ πασῶν ὐρανίων δυνάμεων, πλὴν ἀναπαυσιν αὐτῶν καὶ τοῦ παντὸς, ἐν ᾧ ὡς ὁμοουσίου (α) υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον Πνεῦμα ἅγιον καὶ ζωοποιὸν ἐπαναπαύεται, κατὰ ὄντως
Matth. ια'. ιδ'. ὄντα ἀναπαυσιν, καὶ λέγοντα ἐν Εὐαγγελίοις· Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. καὶ ὅμοια ἅγια καμμύει ἡ τοῦ φωστῆρα τοῦ ἀπάντων ἐκλάμψασα, ἢ ὡς λυχνία (β) χρυσῆ ἀνέπαφος δαδουχήσασα (γ) αὐτῷ ἐν κόσμῳ τῷ
Psalm. μγ'. ιδ'. ποικίλῳ τοῦ φωτήρος, καὶ φυλάσσουσα ὡς, καὶ πλάσαντα ὀφθαλμὸν, περικαλύμμενον ἐκ πάντων τοῦ περάτων τῆς γῆς εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. καὶ δεῖται κηδείας ὑπὸ ἱερωτάτων χειρῶν τὸ πανένδοξον καὶ ζωοδόχον σῶμα αὐτῆς, τὸ πηγάσαν τῷ ἐμφύτον ἀθανασίαν καὶ ἀφθαρσίαν ἐν τῇ θνητῇ καὶ φθαρτῇ ἡμῶν φύσει τοῦ βρο-
Apoc. γ'. ιδ'. τοῦ ἐκ πνεύματος ἁγίου, τὸ ἐνδυσάμενον ὡς ἀναβαλλόμενον φῶς ὡς ἱμάτιον (δ) κύριον, ἐκ καὶ σάρκα τοῦ μεθηλικιώσεων αὐτοῦ ἱμάτια, πεχθέντα ἐξ αὐτῆς.

ιε'. Οὐ

(α) ὁμουσίου υἱῦ. Lege ὁμοούσιου υἱοῦ.

(β) Pseudo-Epiphan. pag. 256. A. ὦ λυχνία παρθενικὴ, ἡ τὸ σκότος διελαύνουσα, καὶ τὸ φῶς καταυγάζουσα. ὦ λυχνία παρθενικὴ κ. τ. λ. *O Candelabrum virgineum, quod dispulit tenebras, & lucem illustravit. O Candelabrum virgineum &c.* S. Cyrillus Alexandr. loc. cit. χαίρων Μαρία ἡ λαμπὰς ἡ ἄσβεστος, *salve Maria lampas inextinguibilis.*

(γ) Idem Pseudo-Epiphan. loc. cit. ἡ τοῦ φωτηρὸς λύχνου τὸ ἀκλάμπτοῦ ὡς θεανδρὸς ἡ ὅλη γῆς

lumautem ſequuta eſt Sanctiſſima ejus Mater, quaſi prophetice dicens; *Non turbatum eſt cor meum te ſequens, & diem hominis non deſideravit.* Hodie illa obdormivit, quæ in ſuis ulnis eum conſopivit, qui eſt jucunditas Cherubim, atque Seraphim, omniumque Cœleſtium Poteſtatum, ac eorumdem requies & mundi; in quo utpote conſubſtantiali filio Dei requieſcit etiam Spiritus Sanctus vivificus a Patre procedens; qui denique eſt vera requies, & in Evangeliis dicit: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & Ego reficiam vos.* Et ſanctos quidem oculos clauſit, quæ fulgendo omnium edidit luminare; quæ velut aureum candelabrum ſine contactu illum in Mundo tanquam facem geſtavit, qui luminaria condidit, *qui plantavit aurem, qui finxit oculos*, qui vocavit omnes ex omnibus terræ finibus in admirabile lumen ſuum. Verum glorioſiſſimum ejus corpus, quo concepta eſt vita; ex quo in mortali & corruptibili humana noſtra natura prodiit ingenita immortalitas ex Spiritu Sancto, & incorruptibilitas a ſacris manibus exequias poſtulat, Corpus inquam ejus, quæ Dominum *lumine amictum velut veſtimento*, e ſe natum, ab ætate in ætatem, quod ad carnem attinet, veſtibus induit.

Jere XVII 16.

Matth XI. 28.

Pſ. XCIII. 9.

Pſal. CIII 2.

G 2 XIII. Tum

γῆς βαστάσαι λαμπάδα, *quæ ſplendidam lucernam relucentem in Cœlo & terra geſtavit.*

(*) Pſeudo-Thaumat. Serm. I. de Annunc. S. M. V. pag. 14. ἐπεκράτησεν τὸν ἀναβαπτιζόμενον φῶς ὡς ἱμάτιον, *faſciis eum involvit qui amictus eſt lumine velut veſtimento.* Et S. Ephræm Tom. III. Precat. ad Deipar. pag. 528. Mariam vocat τὸ ἄμωμον ἔνδυμα τῷ ἀναβαπτιζόμενον φῶς ὡς ἱμάτιον, *immaculatam illius veſtem, qui lumine induitur ſicut veſtimento.*

ιε' Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀνεφέρετο ὑπὲρ ἱεροφόρῳ σκιμποδίῳ τὸ ἡγιασμένον θεομητορικὸν σῶμα, ἐξ οὗπερ ὁ ἁπλοῦς (α) Ἰησοῦς συνετέθη καὶ ἀνὴρ ὁ ὑπέρθεος Θεὸς ἀληθῶς ἐχειμάτισεν. ὦ ἱεροφόρε σκίμπτου, φέρον τὸ ἀληθινὸν ἁμίαντον, δι' ἧς προῆλθεν ὁ ἁγιάζων τὰ σύμπαντα. ὦ ἱεροφόρε σκίμπτου, φέρων ἕτερον ἀχειροποίη-
Ψαλ. ιζ'. τον, ἐν ᾧ ὁ κλίνας οὐρανοὺς Θεὸς τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῦ
Ψαλ. ρλε'. ἠγνοεῖτο ἐξελέξατο. ὦ ἱεροφόρε σκίμπτου, φέρων τὸ μεῖζον ἢ πάντος πάναγνον χώρημα (β) τῆς ἀχωρήτου Θεοῦ. ὦ ἱεροφόρε σκίμπτου, φέρων τὸ θεόθεν ἐργαστήριον τῆς πανσόφου σωτηρίας. ὦ ἱεροφόρε σκίμπτου φέρον ἐπουρανίου βασιλέως παλάτιον (γ), τὸ ὑπ' αὐτοῦ κλιαθὲν εἰς τὴν ὑσιώδη ἀφείραπον ἐνοίκησιν τοῦ αὐτοῦ σαρκώσεως. ὦ ἱεροφόρε σκίμπτου φέρων θαυμαστὸν ὄχημα, ἐφ' ᾧ ἐποχούμενος ἐφῆλθεν ὑπὲρ τὴς γῆς Θεὸς
Ισαι. λζ'. ιε'. ὁ καθήμενος ὑπὲρ Χερουβὶμ, ἐνδυσάμενος ἐντελῶς τὴν
Ψαλ. μδ'. ιζ'. τῆς φύσεως ἡμῶν πορφύραν (δ), ὁ βασιλεύσας ὑπὲρ
Ισαι. ξγ'. β'. τὰ ἔθνη, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπωφθικῶς ἐκπέφασται· Διὰ τί σε

(α) Epiphan. adverſ. hæreſ. Lib III. Hær. LXXXVIII. pag. 1057. ἀλλὰ εἰσέρχεται πλούσιος ἀναθεμάτισεν, πένητος Θεὸν, πένητος τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον, χωρὶς ἁμαρτίας, καθάπερ αὐτὸ Σῶμα καὶ Μαρίας, καὶ ψυχὴν καθάπερ, καὶ νοῦν, καὶ πάντα εἰ τι ἐν ἀνθρώπου, χωρὶς ἁμαρτίας· καὶ δύο ὄντα, ἀλλ' ἕνα κύριον, ἕνα Θεὸν, ἕνα βασιλέα, ἕνα ἀρχιερέα, Θεὸν καὶ ἄνθρωπον, ἄνθρωπον καὶ Θεὸν· οὐ δύο ἀλλ' ἕνα, Σωτῆρα ἵνα εἰς σάρκωσιν, οὐκ εἰς ἀνυπαρξίαν, ἀλλ' εἰς μεγάλου χάριτος οἰκονομίαν, *ſed qui credunt Chriſtum plane hominem factum, perfectum Deum, ac perfectum hominem peccati expertem, qui corpus ipſum de Maria ſumſerit, animam & mentem, & quæcumque hominis ſunt, ſuſceperit, excepto peccato; qui non duo, ſed unus Dominus ſit, unus Deus, unus Rex, unus Pontifex, Deus & homo, homo & Deus, in unum non naturarum confuſione unitus, neque in nihilum redactus, ſed ita in eo ſint omnia, ut ad ſummam gratiæ adminiſtrationem ſint perfecta.*

(β) Pſeudo-Hieronym. in Pſal. XVII. v. 12. *Chriſtus in Maria quaſi ſponſus in thalamo, & Corpus Mariæ quaſi tabernaculum.* S. Ephræm Precat. ad Dei Matrem Tom. III. pag. 524. δοχεῖον τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ ἀθανάτου, *vas divinitatis unigeniti filii immortalis.* D. Chryſoſtomus in Annunc. B. Mar. in Auctar. Combefiſ. pag. 609. χαῖρε ἡ ἔμψυχος ναὸς τοῦ Θεοῦ· χαῖρε θεσπέσιον ἐν γῇ ἱερεῖον οὐράνιον, *Ave Templum Dei animatum; ave Cœli & Terræ*

XIII. Tum vero in ſacro lectulo elatum eſt ſanctum Dei Genitricis corpus, ex quo compoſitus eſt ſimplex Jeſus, & Diviniſſimus Deus appellatus eſt homo. O ſacer lectule ferens illud vere immaculatum corpus, unde prodiit qui omnia ſanctificat. O ſacer lectule alium lectum ferens non manufactum, in quo, qui *inclinavit Cœlos* Deus, *ſuam* ipſius *requiem elegit*. O ſacer lectule ferens, quod univerſo Mundo multo majus eſt, puriſſimum incomprehenſibilis Dei receptaculum. O ſacer lectule ferens divinam univerſalis ſalutis officinam. O ſacer lectule ferens Cœleſtis Regis palatium ab ipſo ædificatum ad ſubſtantialem incircumſcriptibilem habitationem ſuæ incarnationis. O ſacer lectule ferens admirabilem currum, quo *qui ſedet ſuper Cherubim* Deus, vectus proceſſit in terram, naturæ purpura perfecte indutus; qui *regnavit ſuper gentes*; de quo prophetice dictum eſt, *Quare rubra ſunt veſtimenta tua tanquam a torcularí*

Pſ. XVII. 10.

Pſ. CXXXI. 13.

Iſai. XVII. 16.

Pſ. XLVI. 9.

Iſai. LXIII 2.

re par habitaculum. Et rurſus S. Ephræm ubi ſupra pag. 551. τὸ σκήνωμα τῆς ἁγιότητος, τὸ πᾶσι ἁγιάζουσι καὶ χάριτας δεχόμενον, *tabernaculum divinitatis, omnis ſanctitatis & gratiæ receptaculum.*

(γ) S. Chryſoſtomus itidem Mariam vocat animatum Dei Palatium in Annunc. B. Mar. in Auctar. Combef. p. 602. ἀπεστάλη Γαβριὴλ πρὸς τὸ ἔμψυχον τοῦ βασιλέως τῶν ἀγγέλων παλάτιον, *Miſſus eſt Gabriel ad animatum Regis Angelorum Palatium.*

(δ) Damaſcenus Homil. I. in Nativ. B. Mariæ pag. 843. E. ἐξ ἧς ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης τὴν τῶν σαρκῶν πορφύραν ἐνεδυναμώσατο, *ex qua Rex gloriæ carnis purpura indutus.* Et Homil. II. itidem in Nativit. p. 556. A. purpuram regiam vocat ipſam B. Mariam, ex qua Chriſtus carnem ſuam aſſumſit, χώραν πορφύρας βασιλικῆς, ἣ ἐκ παρθενικῶν αἱμάτων ἐν ἐκφάνσει ἀληθείας τῷ λόγῳ τὸ σῶμα ἐπλέξατο καὶ κ. τ. λ. *Ave purpura Regia, quæ virginali tuo ſanguine purpuram illi texuiſti, qui dicit in Canticis: Plexus capitis tui &c.* Item Pſeudo-Epiphanius de Laud. B. M. Tom. II. pag. 296. B. ἡ βασιλικὴ πορφύρα ἡ ἐκ σοῦ ἐνδύσασα βασιλέα, τὸ ἐπιφαινόμενον Σώματος περιγραπτὸν ἔνδυμα, *purpura regia, quæ Cœli terræque Regem induit, univerſale corporis indumentum purpuram referens.*

σε ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια, ὡς ἀπὸ ληνοῦ πατητοῦ; ὦ ἱεροφόρε σκίμπε, φέρων τὸ καθαρώταλον καὶ ἐκλεκτὸν νοητὸν μέταλλον, ὅθεν ἡ ὁ πλαστουργήσας κύριος, ἀνενέωσεν ἑαυτῷ τὸ ἴδιον πλάσμα. ὦ ἱεροφόρε σκίμπε, φέρων τὸ ἐξ Ἀβραὰμ καὶ Δαβὶδ παμμακάριστον σκήνωμα (α), ἐξ ὑπερ ὁ πανύψιστος καὶ ἀσώματος Θεὸς προσέλαβε τὸ ἔμψυχον καὶ νοερὸν αὐτῷ σῶμα, ὑ προϋπάρξαν (β), ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἐφικὸς τ ὑπαρξιν. ὦ ἱεροφόρε σκίμπε, φέρων νοητῷ θυμιατηρίῳ τὸ πλεχθὲν τιμιώτατον ὀκταμυρίου τ' δωδίας Χριστοῦ τ Θεοῦ. β'. Κεφ. ε'. ιδ'. ὦ ἱεροφόρε σκίμπε, φέρων τὸ ἡγιασμένον καὶ ἐμπεπλησμένον σκεῦος τ μύρου τ ὑπερθέου θεότητος. ὦ ἱεροφόρε σκίμπε, φέρων τὸ παναγιον σῶμα τ ὑψηνδόξου θεοτόκου, τὸ βασταχθὲν καὶ ἀνυμνηθὲν ὑπὸ ἀγγέλων ἁγίων, καὶ θεσπεσίων Ἀποστόλων εἰς ἔπαινον δόξης τοῦ γιοῦ αὐτῆς καὶ Θεοῦ ἡμῶν· ὃ καὶ ἔθετο ἐν Ζωοδόχῳ μνήματι, εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανὴ, οἱ αὐτόπται (γ) καὶ ὑπηρέται τοῦ λόγου γενόμενοι, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς τότε διερεθέντες ἅγιοι βυλλυσάμενοι ἐν τούτῳ, ὡς δι' αὐτῆς (δ) ἐξιλεώσαιτο πρὸς ἡμᾶς τὸν ὑπεράγαθον καὶ δίκαιον κριτὴν, τὸν ἐξ αὐτῆς προελθόντα Χριστὸν τὸν Θεὸν, καὶ μέλλοντα ἐξαποστέλλειν ἐπουράνιον μετὰ δόξης, καὶ γενέσθαι ἐκεῖσε, ἔνθα καὶ ὑποφητικῶς ἐκπέφασται, καὶ

δι'

(α) Christus enim Dominus carnem suam sumsit ex Maria Virgine, quam vocat propterea Abraham, & David tabernaculum, cum de eorum fuerit progenie.

(β) Adversus quorumdam Apollinaristarum blasphemiam, qui affirmabant Christum carnem suam attulisse de Cœlo, quique, ut refert S. Epiphanius Hæresi LXXVII. Lib. III. adversus hæres. pag. 998. putabant μὴ πάντως τὸ τοῦ Σώματος τ τῆ λόγου θεότητι, ἀπὸ Σωμάτιον ἀυτῷ δια-

cular calcato? O ſacer lectule ferens puriſſimum & electum ſpirituale metallum, ex quo Dominus conditor proprium ſibi renovavit figmentum. O ſacer lectule ferens beatiſſimum ex Abraham & David tabernaculum, ex quo altiſſimus & incorporeus Deus accepit anima præditum rationali corpus ſuum, quod antea non fuerat, ſed in ipſo habuit exiſtentiam. O ſacer lectule ferens ſpirituale incenſum, quod *bono Chriſti Dei odore* univerſam terram implevit. O ſacer lectule ferens ſanctificatum plenumque vas unguento diviniſſimæ Deitatis. O ſacer lectule ferens Sanctiſſimum Corpus glorioſiſſimæ Dei Genitricis a Sanctis Angelis, diviniſque Apoſtolis geſtatum & hymnis celebratum ad laudem & gloriam filii ejus Dei noſtri: quod compoſuerunt in vitæ-hoſpite monumento, in loco, qui dicitur Gethſemani, oculati teſtes ipſi, qui fuerunt miniſtri Verbi, & qui cum ipſis erant Sancti, qui in ea re id conſilium inierunt, ut per ipſam propitium erga nos redderent optimum & juſtum judicem, qui ex ea prodiit, Chriſtum Deum; qui e Cœlo cum gloria & fulgure venturus eſt; & illic futurus, ubi prophetice denunciatum eſt, ut per San-

II. Corin. II. 15.

σωματικὴ γραφὴν, corpus ipſum non eſſe Verbi divinitate recentius, ſed cum illo ſemper coæternum fuiſſe.

(7) Idem plane ait Damaſcenus Homil. II. in Dorm. B. M. pag. 872. C. *παρῆσαν δίκαιοι οἱ αὐτόπται ἐκ τῆς λόγου διακόνησις, καὶ ἐφικτὸν ἐκ τῆς τότε μητρὶ διακονήσασθαι κ. τ. λ. adorant igitur oculati illi teſtes & miniſtri Verbi, qui pro debito officio ipſius etiam matri miniſtrarunt.*

(8) Vim interceſſionis B. Mariæ agnovere maximam Sancti Patres. S. Ephræm tantam in B. Maria [illegible] poteſtatemque [illegible] intercedendi, ut

δι' ἀγγέλων ἁγίων τοῖς (a) θεοπτοῖς Ἀποστόλοις· κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

αδ'. Ἀλλὰ ποία γνώσεως καταλῆψις, ἢ λόγου δυνάμις ἐξισχύσῃ καταλαβεῖν καὶ ἄξιον ἐπαξίως τὰ τότε ὄντα πάμπολλα ἱερώτατα καὶ ἀνέφικτα, τὰ ἐπ' αὐτῇ δεδοξασμένα, ὑπ' αὐτῶν ἱερουργηθέντα καὶ ἀνυμνηθέντα, τὰ θεόθεν ἀποκαλυφθέντα αὐτοῖς ἀπόρρητα μυστήρια, τὰ δωρηθέντα διάφορα χαρίσματα καὶ μυσταγωγηθέντα δι' αὐτῆς, κρείττονα ἀριθμοῦ ἰάματα. διὸ δὴ καὶ ὡς μήτηρ παντέλειος τῆς χορηγοῦ τῆς ζωῆς καὶ ἀθανασίας Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ ζωοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ σύσσωμος ἐν ἀφθαρσίᾳ εἰς αἰῶνας, ἐκ τάφου ἐγειραντος, καὶ προσλαβόντος αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν, ὡς αὐτῷ μόνῳ ἔγνωσται, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.★

ut dicat Tom. III. Precat. II. pag. 525. ἐκ ἔχω δὲ ἄλλην ἐλπίδα ἢ κατάφυγήν σε μὴ τὴν ἐν μόνῃ τῇ ἐμοὶ σφοδρυνούσῃ καὶ ἐτοίμην ἀντίληψιν. *nullam. Iam spem habeo aut præsidium quam in te, quæ sola es consolatio mea & promtum auxilium.* Et pag. 528. vocatur B. Virgo νύμφη Θεοῦ, δι' ἧς ἐσμὲν κατηλλαγμένοι, *Dei sponsa, per quam liberati sumus, &* μετὰ τὸν μεσίτην μεσίτρια τοῦ παντός, *post mediatorem, mediatrix universi Mundi.* Vide etiam Irenæum Lib. V. adv. hæres. Cap. XIX.

(a) θεοῖς. Legendum αὐτοῖς.

* Ad Apographi finem mea ipsius manu exarati, quod Lutetiam missum Dn. Capperonerius, quem honoris causa nomino, pro ea qua est humanitate, & in his studiis adjuvandis propensissima voluntate, cum Codice Sangermanensi diligentissime contulit, hæc, quæ sequuntur, V. Cl. adscripsit: *Ad calcem hujusce Laudationis cum Manuscripto Codice S. Germani a Pratis diligenter collatæ leguntur hæc verba:* Ἐγείρει τὸ σωμὰ σαρκὶ συ-

ΤΕΛΟΣ.

Sanctos Angelos una cum ipsis divinis Apostolis judicet vivos & mortuos.

XIV. Verum quænam intelligentiæ comprehensio aut dicendi vis assequi poterit, & pro dignitate laudare omnia illa sacratissima & incomprehensibilia, quæ ad ejus gloriam per eos gesta & laudibus celebrata sunt, & quæ illis divinitus revelata sunt secreta mysteria, diversaque dona distributa, & remedia innumera, quibus illa tanquam sacris eos initiavit. Propterea ut glorioſissima Mater Christi Salvatoris Dei nostri, qui vitæ & immortalitatis largitor est, ab ipso vivificatur, consors cum eo incorruptibilitatis in omnia sæcula, qui illam e sepulchro excitavit, & apud se assumsit, ut ipse solus novit; cui Gloria & Imperium cum Patre, & Sancto Spiritu, nunc & semper & in sæcula sæculorum, Amen.

πνευμάτι διὰ Γαβριὴλ τοῦ Σιμαρούπα τοῦ ἁγιωτάτου μοναχοῦ καὶ τοῦ ἀοιδοτάτου ῥηγὸς Φραγγίας, διὰ χειρὸς Γαβριὴλ ἱερομονάχου Σιμαρούπα, καὶ ἀπεγράφη τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλου ἐκκλησίας, ἐν ἔτει ζρις'. Ν̄. ϛ'. μηνὶ Ἰουλίῳ· ἀντιγράφη δὲ ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ παναγίας τοῦ ἐν χάλκῃ, ὅπερ ἐγράφη ἐν ἔτει ϛωκζ'. Ν̄. β'. διὰ χειρὸς Ἀναστασίου μοναχοῦ, ἀντίγραφον Βυζαντίου. i. *Descriptus est hic Panegyricus sumtibus splendidissimi Oratoris glorioſissimi Regis Franciæ manu Gabrielis Sumarupa Monachi & Protoſyncelli magnæ Eccleſiæ, quæ est Constantinopoli, anno 7116.* (Christi 1608.) *Indictione 6. mense Julio. Excriptus autem est ex Libro Sanctissimæ* (i. Mariæ Virg.) *quæ est in Chalce; qui scriptus fuerat anno* 6827. (Chr. 1319.) *Indict. 2. manu Anaſtaſii Monachi e regione Byzantii.* Eadem refert Montfauconus Biblioth. Coisliniana pag. 389. ubi pro Ἰουλίῳ scriptum est Ἰουνίῳ.

FINIS.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

D. Giordani Archiep. Nicomed. Viceſgerens.

JUſſu Reverendiſſimi P. Thomæ Auguſtini Ricchinii S. P. A. Magiſtri legi hocce ENCOMIUM ab ampliſſimo Præſule, Græciſque in litteris peritiſſimo Michaele Angelo Giacomelio fideli interpretatione, ac perdoctis annotationibus illuſtratum: nihilque inter legendum occurrit, quod editionem retardare ullo modo poſſit.

Romæ VI. Kal. Junii MDCCLX.

D. Jo. Al. Mingarellus Can. Reg. S. Salvatoris, & Sacræ Indicis Congr. Conſultor.

SAncti MODESTI ORATIONEM, luculentum traditionis de Aſſumptione Deiparæ teſtimonium a Cl. Viro Latinam factam, & adnotationibus illuſtratam cum mandato Reveverendiſſimi P. S. Palat. Ap. Magiſtri vidi, ſalva fide & moribus edi poſſe cenſeo.

Ex Coll. Rom. VII. Kal. Junii MDCCLX.

Petrus Lazeri Soc. Jeſu.

IMPRIMATUR.

Fr. Thomas Auguſtinus Ricchinius Ord. Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

00506027